

Національний
банк України

Проміжна скорочена консолідована фінансова звітність

за період, що закінчився 30 червня 2023 року

Зміст

ПРОМІЖНА СКОРОЧЕНА КОНСОЛІДОВАНА ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ:

Проміжний скорочений консолідований звіт про фінансовий стан	4
Проміжний скорочений консолідований звіт про прибутки та збитки та інший сукупний дохід	5
Проміжний скорочений консолідований звіт про зміни у власному капіталі	6
Проміжний скорочений консолідований звіт про рух грошових коштів	7
Примітки до проміжної скороченої консолідованої фінансової звітності	8
Розділ I. Основа складання фінансової звітності	8
1. Основна діяльність	8
2. Основи облікової політики та складання звітності	9
3. Вплив економічної ситуації на фінансовий стан і результати діяльності Національного банку	11
Розділ II.I. Фінансові інструменти	13
4. Подання фінансових інструментів за категоріями оцінки	13
Розділ II.II. Фінансові активи та зобов'язання	14
5. Кошти та депозити в іноземній валюті та банківських металах	14
6. Цінні папери нерезидентів	15
7. Операції з МВФ	19
7.1. Авуари в СПЗ	19
7.2. Внески в рахунок квоти МВФ	20
7.3. Зобов'язання перед МВФ	20
8. Цінні папери України	21
9. Кредити банкам та іншим позичальникам	23
10. Кошти банків	24
11. Кошти державних та інших установ	25
12. Депозитні сертифікати, що емітовані Національним банком	26
13. Грошові кошти та їх еквіваленти	27
Розділ II.III. Фінансові результати за фінансовими інструментами	28
14. Процентні доходи та витрати	28
15. Результати від операцій з фінансовими активами та зобов'язаннями в іноземній валюті та монетарному золоті	29
16. Результати від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток	29
17. Прибутки/(збитки) від відновлення/(зменшення) корисності фінансових та нефінансових активів	30
Розділ II.IV. Справедлива вартість фінансових активів та зобов'язань	31
18. Справедлива вартість фінансових активів та зобов'язань	31
Розділ III. Управління капіталом	35
19. Управління капіталом	35
20. Зобов'язання з перерахування прибутку до розподілу до Державного бюджету України	36

Розділ IV. Витрати, пов'язані із забезпеченням діяльності Національного банку	37
21. Витрати на утримання персоналу	37
22. Адміністративно-господарські та інші витрати	37
Розділ V. Інші примітки.....	38
23. Операції зі зв'язаними сторонами	38
24. Поточні та непоточні активи і зобов'язання	40
25. Події після звітної дати	41
26. Уведення нових та змінених стандартів і тлумачень фінансової звітності	42

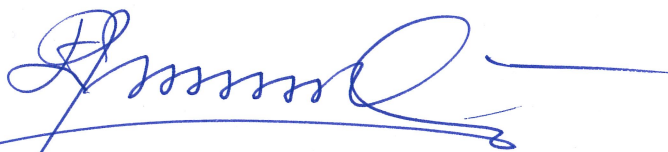
Проміжний скорочений консолідований звіт про фінансовий стан

	Примітка	На 30 червня 2023 року	На 31 грудня 2022 року
(у мільйонах гривень)			
Активи			
Кошти та депозити в іноземній валюті та банківських металах	5	464 405	241 504
Цінні папери нерезидентів	6	858 503	695 506
Авуари в СПЗ	7.1	56 699	62 174
Монетарне золото		55 260	52 272
Цінні папери України	8	739 394	757 040
Кредити банкам та іншим позичальникам	9	8 609	40 781
Внутрішній державний борг		1 396	1 444
Внески в рахунок квоти МВФ	7.2	97 852	97 908
Основні засоби та нематеріальні активи		4 026	4 117
Інші активи		6 449	5 882
Усього активів		2 292 593	1 958 628
Зобов'язання			
Банкноти та монети в обігу		711 134	715 330
Кошти банків	10	203 772	86 870
Кошти державних та інших установ	11	310 896	53 024
Зобов'язання з перерахування прибутку до розподілу до Державного бюджету України	20	–	71 868
Депозитні сертифікати, що емітовані Національним банком України	12	478 870	457 464
Зобов'язання перед МВФ, крім зобов'язань зі сплати внеску за квотою	7.3	111 792	141 279
Боргові зобов'язання на користь МВФ зі сплати внеску за квотою	7.3	97 840	97 897
Інші зобов'язання		7 096	6 695
Усього зобов'язань		1 921 400	1 630 427
Власний капітал			
Статутний капітал	19	100	100
Загальні резерви та нерозподілений прибуток	19	145 710	99 712
Резерви переоцінки активів і зобов'язань	19	225 339	228 346
Усього власного капіталу		371 149	328 158
Неконтрольована частка		44	43
Усього капіталу		371 193	328 201
Усього пасивів		2 292 593	1 958 628

Схвалено до випуску Комітетом з управління активами та пасивами Національного банку України 18 серпня 2023 року.

Підписано 22 серпня 2023 року.

Голова

Андрій ПИШНИЙ

Головний бухгалтер – директор
Департаменту бухгалтерського обліку

Богдан ЛУКАСЕВИЧ

Примітки, подані на сторінках 8–42, є невід'ємною частиною цієї проміжної скороченої консолідованої фінансової звітності.

Проміжний скорочений консолідований звіт про прибутки та збитки та інший сукупний дохід

	Примітка	За період, що закінчився 30 червня 2023 року		За період, що закінчився 30 червня 2022 року	
		за поточний квартал	наростаючим підсумком з початку року	за поточний квартал	наростаючим підсумком з початку року
(у мільйонах гривень)					
Процентні доходи	14	35 014	69 076	27 641	41 093
Процентні витрати	14	(24 483)	(47 275)	(6 945)	(11 313)
Чистий процентний дохід до врахування прибутку від відновлення корисності		10 531	21 801	20 696	29 780
Прибуток від відновлення корисності за процентними фінансовими активами	17	189	256	(722)	59
Чистий процентний дохід після врахування прибутку від відновлення корисності		10 720	22 057	19 974	29 839
Комісійні доходи		121	245	95	237
Комісійні витрати		(11)	(24)	(8)	(189)
Чистий комісійний дохід		110	221	87	48
Результати від операцій з фінансовими активами та зобов'язаннями в іноземній валюті та монетарному золоті	15	239	7 736	(97)	48 821
Результати від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток	16	7 690	15 475	(4 258)	(6 421)
Інші доходи		363	833	145	356
Усього чистих доходів		19 122	46 322	15 851	72 643
Витрати на утримання персоналу	21	(754)	(1 507)	(818)	(1 622)
Витрати, пов'язані з виготовленням банкнот, монет, сувенірної та іншої продукції		(384)	(735)	(241)	(586)
Адміністративно-господарські та інші витрати	22	(399)	(813)	(409)	(742)
Прибуток від відновлення корисності за іншими активами	17	1	10	2	3
Прибуток до оподаткування		17 586	43 277	14 385	69 696
Витрати з податку на прибуток дочірньої компанії		(1)	(1)	–	(1)
Прибуток за період		17 585	43 276	14 385	69 695
Інші сукупні доходи, які не підлягають перекласифікації як складові прибутків або збитків у наступних періодах:					
переоцінка банківських металів		(173)	(268)	(211)	126
Інші сукупні (витрати)/доходи за період		(173)	(268)	(211)	126
Разом сукупні доходи за період		17 412	43 008	14 174	69 821
Прибуток за період, що належить:					
Національному банку України		17 584	43 275	14 385	69 695
неконтрольованій частці участі		1	1	–	–
		17 585	43 276	14 385	69 695
Разом сукупні доходи, які належать:					
Національному банку України		17 411	43 007	14 174	69 821
неконтрольованій частці участі		1	1	–	–
		17 412	43 008	14 174	69 821

Схвалено до випуску Комітетом з управління активами та пасивами Національного банку України 18 серпня 2023 року.

Підписано 22 серпня 2023 року.

Голова

Андрій ПИШНИЙ

Головний бухгалтер – директор
Департаменту бухгалтерського обліку

Богдан ЛУКАСЕВИЧ

Примітки, подані на сторінках 8–42, є невід'ємною частиною цієї проміжної скороченої консолідованої фінансової звітності.

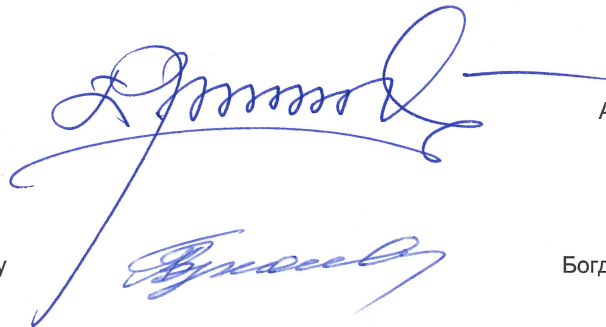
Проміжний скорочений консолідований звіт про зміни у власному капіталі

	Статутний капітал	Загальні резерви та нерозподілений прибуток	Резерв переоцінки активів і зобов'язань	Усього власного капіталу	Неконтрольована частка участі	Усього капіталу
(у мільйонах гривень)						
Залишок на 01 січня 2022 року	100	80 530	86 247	166 877	44	166 921
Усього сукупних доходів за перше півріччя 2022 року	–	69 695	126	69 821	–	69 821
Реалізований результат переоцінки за банківськими металами, що вибули	–	56	(56)	–	–	–
Реалізований результат переоцінки за цінними паперами та деривативами, що вибули	–	599	(599)	–	–	–
Залишок на 30 червня 2022 року	100	150 880	85 718	236 698	44	236 742
Залишок на 01 січня 2023 року	100	99 712	228 346	328 158	43	328 201
Усього сукупних доходів за перше півріччя 2023 року	–	43 275	(268)	43 007	1	43 008
Результат від передавання активів		(16)		(16)		(16)
Реалізований результат переоцінки за банківськими металами, що вибули	–	65	(65)	–	–	–
Реалізований результат переоцінки за цінними паперами та деривативами, що вибули	–	2 674	(2 674)	–	–	–
Залишок на 30 червня 2023 року	100	145 710	225 339	371 149	44	371 193

Схвалено до випуску Комітетом з управління активами та пасивами Національного банку України 28 серпня 2023 року.

Підписано 28 серпня 2023 року.

Голова

Андрій ПИШНИЙ

Головний бухгалтер – директор
Департаменту бухгалтерського обліку

Богдан ЛУКАСЕВИЧ

Примітки, подані на сторінках 8–42, є невід'ємною частиною цієї проміжної скороченої консолідованої фінансової звітності.

Проміжний скорочений консолідований звіт про рух грошових коштів

	Примітка	На 30 червня 2023 року	На 30 червня 2022 року
(у мільйонах гривень)			
Операційна діяльність			
Проценти отримані		73 507	27 296
Комісії отримані		244	231
Інші доходи		830	356
Проценти сплачені		(41 696)	(11 150)
Комісії сплачені		(24)	(26)
Інші витрати		(2 807)	(2 591)
Сплачені податки, збори і платежі		(549)	(587)
Перерахування коштів до Державного бюджету України	20	(71 868)	(18 786)
Зменшення кредитів банкам та іншим позичальникам		32 763	9 988
Погашення внутрішнього державного боргу		66	66
Збільшення коштів банків на вимогу		116 872	21 804
Збільшення/(зменшення) коштів державних та інших установ		258 341	(37 221)
Зменшення інших активів		188	1 013
Збільшення інших зобов'язань		517	135
Інший рух коштів		1 121	463
Чиста зміна грошових коштів від операційної діяльності		367 505	(9 009)
Інвестиційна діяльність			
Збільшення розміщених строкових депозитів у золоті		(66)	(3)
Чисте (збільшення)/зменшення цінних паперів нерезидентів		(148 251)	279 780
Придбання монетарного золота		–	(52)
Чисте зменшення/(збільшення) цінних паперів України		12 716	(218 516)
Інвестиції в асоційовану компанію		2	–
Придбання основних засобів та нематеріальних активів		(120)	(68)
Чиста зміна грошових коштів від інвестиційної діяльності		(135 719)	61 141
Фінансова діяльність			
(Вилучення)/випуск банкнот та монет з обігу/в обіг	13	(4 196)	45 852
Погашення зобов'язань перед МВФ	13	(29 624)	(24 375)
Розміщення/(погашення) депозитних сертифікатів, що емітовані Національним банком України	13	15 831	(23 554)
Погашення кредитів отриманих	13	–	(2 925)
Чиста зміна грошових коштів від фінансової діяльності		(17 989)	(5 002)
Вплив зміни валютних курсів		3 050	6 454
Чистий рух грошових коштів та їх еквівалентів		216 847	53 584
Грошові кошти та їх еквіваленти на початок звітного періоду		298 461	178 087
Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець звітного періоду	13	515 308	231 671

Схвалено до випуску Комітетом з управління активами та пасивами Національного банку України 18 серпня 2023 року.

Підписано 22 серпня 2023 року.

Голова

 Андрій ПИШНИЙ

Головний бухгалтер – директор
Департаменту бухгалтерського обліку

 Богдан ЛУКАСЕВИЧ

Примітки, подані на сторінках 8–42, є невід'ємною частиною цієї проміжної скороченої консолідованої фінансової звітності.

Примітки до проміжної скороченої консолідованої фінансової звітності

Розділ I. Основа складання фінансової звітності

1. Основна діяльність

Національний банк України (далі – Національний банк) є центральним банком України і здійснює свою діяльність відповідно до Конституції України, Закону України “Про Національний банк України” та інших законодавчих актів України. Згідно із законодавством України основною функцією Національного банку є забезпечення стабільності грошової одиниці України. Під час виконання своєї основної функції Національний банк має виходити із пріоритетності досягнення та підтримання цінової стабільності в державі. Національний банк сприяє дотриманню стабільності банківської системи, а також додержанню сталих темпів економічного зростання та підтримує економічну політику Кабінету Міністрів України за умови, якщо це не перешкоджає досягненню цінової стабільності.

Національний банк не має на меті отримання прибутку. Фінансові результати діяльності Національного банку, а також структура його активів, зобов'язань і капіталу визначаються функціями Національного банку як особливого центрального органу державного управління.

Статутний капітал Національного банку є державною власністю.

До структури Національного банку станом на 30 червня 2023 року і 31 грудня 2022 року входять центральний апарат та відокремлений підрозділ (Банкотно-монетний двір), які здійснюють діяльність виключно в межах завдань і функцій Національного банку, установлених Законом України “Про Національний банк України”.

Дочірньою компанією Національного банку є ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО “РОЗРАХУНКОВИЙ ЦЕНТР З ОБСЛУГОВУВАННЯ ДОГОВОРІВ НА ФІНАНСОВИХ РИНКАХ” (далі – Розрахунковий центр).

Частка Національного банку в капіталі Розрахункового центру становить 83,55% станом на 30 червня 2023 року (станом на 31 грудня 2022 року – 83,55%).

Статутний капітал Розрахункового центру на 30 червня 2023 року і 31 грудня 2022 року становить 206,7 мільйона гривень, який складається з простих іменних акцій номінальною вартістю 1 000 гривень кожна.

Розрахунковий центр відповідно до законодавства України здійснює професійну діяльність на ринках капіталу – клірингову діяльність із визначення зобов'язань та клірингову діяльність центрального контрагента.

До функцій Розрахункового центру належать, зокрема:

здійснення/забезпечення грошових розрахунків за укладеними деривативними контрактами та правочинами щодо інструментів грошового ринку, активів, допущених до торгів на організованому товарному ринку, за умови проведення розрахунків за принципом “поставка проти оплати” та за правочинами щодо цінних паперів за умови проведення розрахунків за принципом “поставка цінних паперів проти оплати”;

реалізація прав (у тому числі отримання доходів) за активами, які внесені на відповідні рахунки Розрахункового центру для здійснення/забезпечення розрахунків за деривативними контрактами та правочинами щодо фінансових інструментів, інших активів; пред'явлення вимог за гарантіями банків;

вчинення правочинів щодо деривативних контрактів, фінансових інструментів, інших активів з метою забезпечення виконання зобов'язань.

Національний банк є засновником Корпоративного недержавного пенсійного фонду Національного банку (далі – КНПФ).

Національний банк здійснює адміністрування, управління активами та зберігання активів КНПФ.

Національний банк проаналізував наявність контролю, необхідного для консолідації відповідно до Міжнародного стандарту фінансової звітності (далі – МСФЗ) 10 “Консолідована фінансова звітність” стосовно КНПФ. Національний банк є засновником, проте не зазнає ризиків та не має права щодо змінних результатів його діяльності. Відповідно до МСФЗ 10 “Консолідована фінансова звітність” Національний банк не має контролю за КНПФ та відповідно КНПФ не було консолідовано під час складання цієї консолідованої фінансової звітності.

Інвестиції Національного банку в асоційовану компанію станом на 30 червня 2023 року і 31 грудня 2022 року були представлені інвестиціями в статутний капітал ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА “НАЦІОНАЛЬНИЙ ДЕПОЗИТАРІЙ УКРАЇНИ” (далі – Національний депозитарій).

Національний банк, Національна комісія з цінних паперів і фондового ринку та інші учасники фондового ринку є акціонерами Національного депозитарію. Згідно зі статутом Національний депозитарій провадить діяльність

із депозитарного обліку та обслуговування обліку цінних паперів і корпоративних операцій емітента на рахунках у цінних паперах клієнтів.

Станом на 30 червня 2023 року і 31 грудня 2022 року Національний банк володів 2 580 простими іменними

акціями Національного депозитарію номінальною вартістю 10 000 гривень кожна, загальною номінальною вартістю 25,8 мільйона гривень. Частка участі Національного банку в статутному капіталі Національного депозитарію на 30 червня 2023 року становить 25% (на 31 грудня 2022 року – 25%).

2. Основи облікової політики та складання звітності

Цей розділ містить облікову політику Національного банку, яка стосується фінансової звітності в цілому.

Проміжна скорочена консолідована фінансова звітність Національного банку складена відповідно до Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку (далі – МСБО) 34 “Проміжна фінансова звітність”, затвердженого Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку.

Ця проміжна скорочена консолідована фінансова звітність не включає всієї інформації, необхідної для повного комплексу фінансової звітності згідно з МСФЗ, а лише окремі примітки для пояснення подій та операцій, які є суттєвими для розуміння змін у фінансовому стані та результатах діяльності Національного банку з дати останньої річної консолідованої фінансової звітності Національного банку.

Ця проміжна скорочена консолідована фінансова звітність має розглядатися разом із річною консолідованою фінансовою звітністю Національного банку станом на 31 грудня 2022 року, складеною відповідно до МСФЗ.

Ця проміжна скорочена консолідована фінансова звітність підготовлена на основі припущення, що Національний банк є організацією, здатною продовжувати свою діяльність на безперервній основі.

Упродовж першого півріччя 2023 року змін у цілях та політиці управління фінансовими ризиками Національного банку не було.

Офіційний курс гривні до основних іноземних валют, за якими відображені монетарні статті консолідованого звіту про фінансовий стан, та монетарного золота був таким:

	30 червня 2023 року (у гривнях)	31 грудня 2022 року (у гривнях)
1 долар США	36,5686	36,5686
1 СПЗ	48,638936	48,667093
1 євро	40,0006	38,951
1 фунт стерлінгів	46,283	44,0048
1 тройська унція золота	69 852,61	66 075,8

Основні оцінки та судження під час застосування принципів бухгалтерського обліку

Національний банк використовує оцінки, припущення і професійні судження, які впливають на суми активів і зобов'язань, що відображені в проміжній скороченій консолідованій фінансовій звітності. Оцінки та судження регулярно переглядаються й ґрунтуються на досвіді керівництва Національного банку та інших чинниках, включаючи майбутні події, очікування яких за наявних умов є обґрунтованими.

Найсуттєвіші оцінки та судження стосуються таких питань:

інформації про основні припущення і судження щодо майбутніх подій, що можуть спричинити суттєве коригування балансової вартості активів і зобов'язань у наступному звітному періоді;

оцінки очікуваних кредитних збитків для коштів на вимогу та строкових депозитів в іноземній валюті та монетарному золоті;

оцінки очікуваних кредитних збитків для цінних паперів, що оцінюються за амортизованою собівартістю;

оцінки очікуваних кредитних збитків для кредитів, наданих банкам та іншим позичальникам;

знецінення основних засобів та нематеріальних активів;

забезпечення під імовірні зобов'язання за пред'явленими до Національного банку судовими позовами;

операцій зі зв'язаними сторонами.

Під час складання цієї проміжної скороченої консолідованої фінансової звітності застосовувалися ті самі оцінки та судження, що і під час останньої річної консолідованої фінансової звітності.

Умовні зобов'язання

Зобов'язання з капітальних вкладень

Станом на 30 червня 2023 року Національний банк мав зобов'язання з капітальних вкладень, які стосувалися придбання, будівництва та поліпшення основних засобів і нематеріальних активів, на загальну суму 244 мільйони гривень (станом на 31 грудня 2022 року – 209 мільйонів гривень).

Судові процедури

До Національного банку під час його діяльності пред'являються певні позови. Станом на 30 червня 2023 року та 31 грудня 2022 року є судові позови, за якими Національний банк оцінює ймовірність настання можливих збитків невисокою, але керівництво Національного банку вважає, що розкриття інформації щодо таких судових справ майнового характеру може завдати шкоди Національному банку в суперечці з іншими сторонами щодо предмета позову. За такими справами існують умовні зобов'язання, забезпечення під імовірні зобов'язання не формувалося.

Водночас за позовами, за якими Національний банк оцінює ймовірність настання можливих збитків високою, визнане відповідне забезпечення, яке станом на 30 червня 2023 року становить 94,7 мільйона гривень (на 31 грудня 2022 року – 94,7 мільйона гривень).

Угоди своп

Станом на 30 червня 2023 року Національний банк не мав угод своп (упродовж 2022 року Національний банк здійснював операції валютного свопу з іноземними банками з терміном виконання до одного місяця з метою управління міжнародними резервами).

Станом на 31 грудня 2022 року Національний банк мав дві угоди своп з іноземною валютою, суми активів до отримання за якими становили 1 834 мільйони гривень, а суми зобов'язань до постачання – 47,5 мільйона доларів США (1 737 мільйонів гривень за офіційним курсом на кінець року).

Станом на 30 червня 2023 року Національний банк мав 54 угоди своп процентної ставки, загальна умовна сума за якими становила 16 431 мільйон гривень із початковими термінами виконання за умовами угод від трьох до п'яти років, із них умовна вартість операцій строком до трьох років – 8 961 мільйон гривень, строком до чотирьох років – 4 470 мільйонів гривень, строком до п'яти років – 3 000 мільйонів гривень. З 01 жовтня 2021 року в межах згортання антикризових заходів проведення цих операцій припинено.

Станом на 31 грудня 2022 року Національний банк мав 60 угод своп процентної ставки, загальна умовна сума за якими становила 16 981 мільйон гривень із термінами виконання за умовами угод від двох до п'яти років (із них: умовна вартість операцій строком до двох років становила 550 мільйонів гривень, строком до трьох років – 8 961 мільйон гривень, строком до чотирьох років – 4 470 мільйонів гривень, строком до п'яти років – 3 000 мільйонів гривень).

Зміни, що відбулися протягом першого півріччя 2023 року в умовних зобов'язаннях з надання кредитів, наведено в примітці 9.

3. Вплив економічної ситуації на фінансовий стан і результати діяльності Національного банку

У II кварталі 2023 року тривало зростання економіки: за оцінками Національного банку, реальний ВВП зріс у сезонно-скоригованому вимірі порівняно з попереднім кварталом. Зростання економіки підтримувалося поліпшенням ділових і споживчих настроїв та поживленням внутрішнього попиту в умовах стабільного функціонування енергосистеми і значної фіскальної підтримки. Вагомими чинниками були також поживлення зовнішнього попиту, зокрема на продукцію металургії, розбудова логістичних хабів на західному кордоні, попит на вітчизняні добрива для посівної, ремонти в енергетиці, нарощення видобування енергоресурсів, відновлення житла та інфраструктури. Бюджетне фінансування сприяло подальшому зростанню низки бюджетних секторів (держуправління й оборона, охорона здоров'я), поживленню інвестиційної активності та зростанню доходів населення. Останнє зі свого боку підтримувало споживчий попит. Водночас з огляду на все ще активну міграцію приватне споживання залишалося значно нижчим, ніж до повномасштабного вторгнення. Інвестиції зростали також завдяки активності підприємств реального сектору на тлі поліпшення їх фінансових результатів. Однак загалом інвестиційна активність залишалася слабкою. Стримували відновлення економіки виклики воєнного часу та безпекові ризики, які залишаються значними. Зокрема, економічну активність пригнічували масштабні обстріли, руйнування Каховської ГЕС, блокування роботи "зернового коридору" та обмеження на експорт сільськогосподарської продукції з боку країн ЄС.

Поживлення економічної активності підтримало і подальше збільшення попиту на робочу силу, що зумовило поліпшення зайнятості українців. Утім, ситуація на ринку праці залишалася складною: рівень безробіття, за оцінками Національного банку, упродовж першого півріччя хоч і дещо знизився, але залишався доволі високим. Вагомим чинником цього були кваліфікаційні та регіональні диспропорції на ринку праці, тобто невідповідність між потребами працедавців і тим, що можуть запропонувати претенденти на роботу. Кількість українських мігрантів за кордоном залишалася значною (6,3 мільйона осіб, за оцінками ООН, станом на кінець першого півріччя 2023 року) через посилення негативних безпекових очікувань, зокрема спричинених посиленням обстрілів та руйнуванням Каховської ГЕС. Тривала й адаптація мігрантів у країнах-реципієнтах. Значною залишалася також кількість внутрішньо переміщених осіб – близько 5 мільйонів. Фінансовий стан населення поступово поліпшувався, але доходи все ще низькі через наслідки війни.

Дефіцит зведеного бюджету в першому півріччі 2023 року перевищив 413 мільярдів гривень та 683 мільярди гривень без урахування грантів у доходах. Значний дефіцит зумовлений високими витратами на

забезпечення обороноздатності, попри поліпшення стану доходів. Останнє стало наслідком поживлення економічної активності та все ще високої інфляції, припинення дії окремих податкових послаблень, посилення адміністрування податків та значних перерахувань до бюджету частини прибутку Національного банку і дивідендів державними підприємствами, насамперед Приватбанком. Водночас, попри подальше зростання власних доходів, вони не можуть задовольнити бюджетних потреб, ураховуючи виняткові обставини.

Дефіцит та погашення боргових зобов'язань у першому півріччі 2023 року покрито головним чином за рахунок міжнародної допомоги (обсяг становив 23,6 мільярда доларів США). Водночас поживався попит на ОВДП як джерела фінансування бюджетних потреб завдяки збереженню інтересу банків до бенчмарк-ОВДП для виконання нормативів обов'язкових резервів та суттєвого посилення ролі ринкових чинників. Передбачувана та ритмічна міжнародна підтримка разом із суттєвими внутрішніми запозиченнями дали змогу уникнути монетарного фінансування. Державний та гарантований державою борг надалі зростав та перевищив 80% ВВП станом на кінець червня 2023 року, за оцінку Національного банку.

У першому півріччі 2023 року поточний рахунок зведено з дефіцитом (1,3 мільярда доларів США). Ключовим чинником формування від'ємного сальдо було суттєве розширення дефіциту торгівлі товарами (до 12 мільярдів доларів США з 4,5 мільярда доларів США у першому півріччі 2022 року). Так, експорт товарів зменшився на 11,3% порівняно з першим півріччям 2022 року передусім унаслідок скорочення поставок продукції гірничо-металургійного комплексу, зумовленого логістичними проблемами та руйнуванням виробничих потужностей. Однак його падіння було частково компенсоване збільшенням експорту продовольства, забезпечене функціонуванням "зернового коридору" та розширенням пропускну здатності альтернативних шляхів вивезення товарів. Натомість імпорт товарів зріс на 20,6% порівняно з першим півріччям 2022 року через поступове відновлення внутрішнього попиту, значні потреби оборонного сектору та нарощування закупівель товарів для забезпечення енергоавтономності. Дефіцит торгівлі послугами також розширився (до 4,9 мільярда доларів США з 3,7 мільярда доларів США в першому півріччі 2022 року) унаслідок як витрат вимушених мігрантів за кордоном, так і постковідного зростання зовнішнього попиту на послуги ІТ-сектору. Натомість більше розширення дефіциту поточного рахунку стримувалося нарощуванням міжнародної допомоги у формі грантів та стійкими грошовими переказами, які, попри незначне скорочення, залишалися важливим джерелом припливу валюти.

Приплив капіталу за фінансовим рахунком (9 мільярдів доларів США), як і раніше, був забезпечений надходженнями державного сектору завдяки фінансовій підтримці міжнародних партнерів. За приватним сектором спостерігався відплив капіталу, який, однак, був нижчим, ніж у минулому році, через зниження заборгованості нерезидентів за торговими кредитами на тлі поліпшення логістики та курсових очікувань. Сформований завдяки значним валютним надходженням профіцит платіжного балансу (7,8 мільярда доларів США) забезпечив подальше нарощування резервів. Станом на кінець червня вони сягнули 39 мільярдів доларів США – найвищого рівня за всю історію.

Упродовж першого півріччя 2023 року зростання споживчих цін сповільнилося – до 12,8% у червні 2023 року порівняно з відповідним місяцем минулого року (з 26,6% у річному вимірі в грудні 2022 року). Цьому сприяли достатня пропозиція продовольства та пального, стабільна ситуація в енергетиці, а також заходи Національного банку з підвищення привабливості гривні та зниження тиску на готівковому валютному ринку. Інфляцію також стримував мораторій на підвищення окремих тарифів на житлово-комунальні послуги. Ці чинники знівеливали ефекти від вищих витрат бізнесу, понесених унаслідок війни, та підвищення тарифів на електроенергію для населення. Попри послаблення, інфляційний тиск залишався значним та неоднорідним, відображаючи наслідки російської агресії. Зберігалися й значні регіональні розбіжності в темпах зростання цін.

Підтримувало тенденцію до сповільнення інфляції також тривале утримання облікової ставки на рівні 25% та запровадження інших заходів із підвищення привабливості заощаджень у гривні. У результаті попит на гривневі інструменти зростав, а на іноземну валюту – скоротився. Про це, зокрема, свідчило зміцнення готівкового курсу гривні з початку 2023 року, а також зниження впродовж першого півріччя інтервенцій Національного банку з продажу іноземної валюти.

Протягом першого півріччя 2023 року ліквідність банківської системи надалі зростала – у I кварталі 2023 року середньоденні залишки коштів на коррахунках і в депозитних сертифікатах становили майже 520 мільярдів гривень, у II кварталі – 612 мільярдів гривень (порівняно з 415 мільярдами гривень у IV кварталі 2022 року). Для зв'язування ліквідності Національний банк з 11 січня 2023 року підвищив

нормативи обов'язкових резервів. З 11 лютого 2023 року на 5 в. п. збільшено нормативи формування банками обов'язкових резервів за коштами на вимогу та коштами на поточних рахунках юридичних і фізичних осіб, а також за коштами вкладів і коштами на поточних рахунках інших банків-нерезидентів і кредитами, отриманими від міжнародних (крім фінансових) та інших організацій. Зокрема, з 5% до 10% – у національній валюті та з 15% до 20% – в іноземній валюті. З 11 березня 2023 року підвищено на 10 в. п. нормативи формування банками обов'язкових резервів за коштами на вимогу та коштами на поточних рахунках фізичних осіб як в національній, так і в іноземній валютах. Проте на цю частину резервів не поширюється механізм покриття бенчмарк-ОВДП. Також з 11 травня 2023 року вдосконалено підходи до розрахунку обов'язкових резервів за рахунок посилення вимог за депозитами фізичних осіб строком до трьох місяців. Зазначені заходи сприяли посиленню монетарної трансмісії та абсорбуванню надлишкової ліквідності банківської системи. Крім того, з метою посилення ринкових стимулів для залучення банками строкових депозитів населення в національній валюті з 07 квітня 2023 року Національний банк оновив операційний дизайн монетарної політики.

Міжнародна рейтингова агенція "Fitch Ratings" підтвердила для України довгостроковий рейтинг дефолту в іноземній валюті на рівні "CC" 20 січня та 23 червня 2023 року. Водночас агенція "Moody's" знизила 10 лютого 2023 року довгострокові рейтинги України в іноземній і національній валютах та рейтинги пріоритетного незабезпеченого боргу в іноземній валюті до "Ca" з "Caа3" і змінила прогноз з негативного на стабільний. Міжнародна рейтингова агенція "Standard & Poor's" 10 березня 2023 року підтвердила для України довгостроковий рейтинг дефолту в іноземній валюті на рівні "CCC+", а 06 квітня 2023 року знизила цей рейтинг до рівня "CCC" та змінила прогноз зі "стабільного" на "негативний".

Надалі широкомасштабна військова агресія російської федерації та реалізація пов'язаних з нею ризиків може мати вплив на результати діяльності та фінансовий стан Національного банку, який на сьогодні не може бути визначено. Керівництво Національного банку ретельно стежить за поточним станом та розвитком подій і вживає необхідних заходів для послаблення впливу негативних чинників.

Розділ II.1. Фінансові інструменти

4. Подання фінансових інструментів за категоріями оцінки

Операції з фінансовими інструментами

Національний банк класифікує всі фінансові активи в категорії за справедливою вартістю через прибуток або збиток та амортизованою собівартістю відповідно до визначених моделей управління фінансовими активами та характеристик грошових потоків. Національний банк не класифікує жодних активів у категорію за справедливою вартістю через прибуток або збиток з метою усунення або

значного зменшення невідповідності в обліку. Національний банк не класифікує жодних активів у категорію за справедливою вартістю через інший сукупний дохід.

Усі фінансові зобов'язання Національного банку (крім похідних фінансових інструментів) оцінюються за амортизованою собівартістю.

Станом на 30 червня 2023 року фінансові активи розподілялися за категоріями оцінки таким чином:

	Активи за справедливою вартістю через прибуток або збиток	Активи за амортизованою собівартістю	Усього
(у мільйонах гривень)			
Фінансові активи			
Кошти та депозити в іноземній валюті	–	459 151	459 151
Цінні папери нерезидентів	858 503	–	858 503
Авуари в СПЗ	–	56 699	56 699
Цінні папери України	609	738 785	739 394
Кредити банкам та іншим позичальникам	–	8 609	8 609
Внутрішній державний борг	–	1 396	1 396
Внески в рахунок квоти МВФ	–	97 852	97 852
Інші фінансові активи	5	451	456
Усього фінансових активів	859 117	1 362 943	2 222 060

Станом на 31 грудня 2022 року фінансові активи розподілялися за категоріями оцінки таким чином:

	Активи за справедливою вартістю через прибуток або збиток	Активи за амортизованою собівартістю	Усього
(у мільйонах гривень)			
Фінансові активи			
Кошти та депозити в іноземній валюті	–	236 534	236 534
Цінні папери нерезидентів	695 506	–	695 506
Авуари в СПЗ	–	62 174	62 174
Цінні папери України	460	756 580	757 040
Кредити банкам та іншим позичальникам	–	40 781	40 781
Внутрішній державний борг	–	1 444	1 444
Внески в рахунок квоти МВФ	–	97 908	97 908
Інші фінансові активи	5	81	86
Усього фінансових активів	695 971	1 195 502	1 891 473

Розділ II.ІІ. Фінансові активи та зобов'язання

5. Кошти та депозити в іноземній валюті та банківських металах

	На 30 червня 2023 року	На 31 грудня 2022 року
	(у мільйонах гривень)	
Фінансові активи за амортизованою собівартістю		
Готівкова іноземна валюта	39 640	39 474
Кошти на вимогу	419 511	197 060
Усього фінансових активів за амортизованою собівартістю	459 151	236 534
Нефінансові активи		
Строкові депозити у золоті	5 254	4 970
Усього нефінансових активів	5 254	4 970
Усього коштів та депозитів в іноземній валюті та банківських металах	464 405	241 504

Національний банк з метою підвищення доречності та зрозумілості інформації змінив представлення депозитів овернайт, що розміщені з ініціативи банку-кореспондента, відобразивши їх у статті “Кошти на вимогу”. У примітці “Кошти та депозити в іноземній валюті та банківських металах” консолідованої фінансової звітності за рік, що закінчився 31 грудня 2022 року, депозити овернайт, що розміщені з ініціативи банку-кореспондента, наведено в окремій статті. Для забезпечення послідовного представлення інформації за 2022 рік відповідні депозити овернайт були включені в статтю “Кошти на вимогу” цієї примітки.

Станом на 30 червня 2023 року та 31 грудня 2022 року всі кошти та депозити в іноземній валюті не забезпечуються заставою.

Станом на 30 червня 2023 року валова балансова вартість за коштами на вимогу становила 419 511 мільйонів гривень і змінилася протягом першого півріччя 2023 року переважно за рахунок збільшення

залишків на кореспондентських рахунках у банках-нерезидентах (станом на 31 грудня 2022 року – 197 060 мільйонів гривень).

Протягом першого півріччя 2023 року та 2022 року кошти на вимогу перебували на стадії 1 для оцінки очікуваних кредитних збитків. Резерви під очікувані кредитні збитки за коштами на вимогу протягом першого півріччя 2023 року та 2022 року не формувалися.

Станом на 30 червня 2023 року та 31 грудня 2022 року Національний банк не мав розміщених строкових депозитів в іноземній валюті.

Для цілей консолідованого звіту про рух грошових коштів грошові потоки від строкових депозитів у золоті класифікуються як інвестиційна діяльність.

Інформація щодо класифікації коштів та депозитів в іноземній валюті та банківських металах на поточні і непоточні наведена в примітці 24.

6. Цінні папери нерезидентів

Станом на 30 червня 2023 року цінні папери нерезидентів подані таким чином:

	Державні облігації	Цінні папери міжнародних агенцій, банків та інших емітентів	Усього
(у мільйонах гривень)			
Цінні папери нерезидентів за справедливою вартістю через прибутки або збитки			
Боргові цінні папери в розрізі емітентів:			
цінні папери емітентів США:			
номіновані в доларах США	795 213	1 223	796 436
цінні папери емітентів держав ЄС:			
номіновані в доларах США	–	12 296	12 296
номіновані в англійських фунтах стерлінгів	–	693	693
номіновані в австралійських доларах	–	796	796
цінні папери інших емітентів:			
номіновані в доларах США	821	31 558	32 379
номіновані в англійських фунтах стерлінгів	4 851	–	4 851
номіновані в австралійських доларах	405	–	405
номіновані в юанях Женьміньбі	–	8 385	8 385
номіновані в японських єнах	380	1 258	1 638
Усього боргових цінних паперів	801 670	56 209	857 879
Інструменти капіталу:			
акції Чорноморського банку торгівлі та розвитку	–	624	624
Усього інструментів капіталу	–	624	624
Усього цінних паперів нерезидентів за справедливою вартістю через прибутки або збитки	801 670	56 833	858 503

Цінні папери міжнародних агенцій, банків та інших емітентів включають боргові цінні папери, випущені іноземними центральними та інвестиційними банками, міжнародними агенціями та іншими емітентами.

Інформація щодо класифікації цінних паперів нерезидентів на поточні та непоточні наведена в примітці 24.

Станом на 31 грудня 2022 року цінні папери нерезидентів подані таким чином:

	Державні облигації	Цінні папери міжнародних агенцій, банків та інших емітентів	Усього
(у мільйонах гривень)			
Цінні папери нерезидентів за справедливою вартістю через прибутки або збитки			
Боргові цінні папери в розрізі емітентів:			
цінні папери емітентів США:			
номіновані в доларах США	583 952	–	583 952
цінні папери емітентів держав ЄС:			
номіновані в доларах США	946	22 302	23 248
номіновані в євро	–	975	975
цінні папери інших емітентів:			
номіновані в доларах США	–	55 652	55 652
номіновані в євро	–	9 701	9 701
номіновані в австралійських доларах	797	408	1 205
номіновані в англійських фунтах стерлінгів	3 664	1 532	5 196
номіновані в юанях Женьміньюбі	–	10 456	10 456
номіновані в японських єнах	409	4 088	4 497
Усього боргових цінних паперів	589 768	105 114	694 882
Інструменти капіталу:			
акції Чорноморського банку торгівлі та розвитку	–	624	624
Усього інструментів капіталу	–	624	624
Усього цінних паперів нерезидентів за справедливою вартістю через прибутки або збитки	589 768	105 738	695 506

Інформацію про номінальну вартість, купон та строки погашення боргових цінних паперів нерезидентів станом на 30 червня 2023 року зазначено в таблиці нижче:

	Загальна номінальна вартість в іноземній валюті, у мільйонах	Загальна номінальна вартість у гривневому еквіваленті, у мільйонах гривень	Розмір купона, % річних	Періодичність сплати купона	Строки погашення
Боргові цінні папери за справедливою вартістю із відображенням переоцінки в прибутках чи збитках у розрізі емітентів					
Державні облигації:					
цінні папери емітентів США:					
номіновані в доларах США	22 178	811 000	0–2,875	Кожні 6 місяців, без сплати купона	Від 15 днів до 1 року
цінні папери інших емітентів:					
номіновані в доларах США	23	823	2,95–3,35	Кожні 6 місяців	Від 4,1 місяця до 6,9 місяця
номіновані в англійських фунтах стерлінгів	105	4 855	0–2,25	Кожні 6 місяців, без сплати купона	Від 1,3 місяця до 2,3 місяця
номіновані в австралійських доларах	17	408	2,75	Кожні 6 місяців	9,9 місяця
номіновані в японських єнах	1 500	380	0,02	Кожні 6 місяців	2 роки
Облігації міжнародних агенцій, банків та інших емітентів:					
цінні папери емітентів держав США:					
номіновані в доларах США	33	1 207	5,16–5,51	Кожні 6 місяців	Від 7,7 місяця до 10,9 місяця
цінні папери емітентів держав ЄС:					
номіновані в доларах США	338	12 357	0–5,3435	Щокварталу, кожні 6 місяців, один раз на рік, без сплати купона	Від 5 днів до 1,1 року
номіновані в англійських фунтах стерлінгів	15	694	0	Без сплати купона	10 днів
номіновані в австралійських доларах	33	801	0	Без сплати купона	Від 1,1 місяця до 2,6 місяця
цінні папери інших емітентів:					
номіновані в доларах США	863	31 565	0–6,31857	Щокварталу, кожні 6 місяців, один раз на рік, без сплати купона	Від 18 днів до 1,9 року
номіновані в юанях Женьміньбі	1 650	8 340	0–3,4	Кожні 6 місяців, один раз на рік, без сплати купона	Від 18 днів до 2,1 року
номіновані в японських єнах	5 000	1 267	0,295	Кожні 6 місяців, без сплати купона	1,3 року

Інформацію про номінальну вартість, купон та строки погашення боргових цінних паперів нерезидентів станом на 31 грудня 2022 року зазначено в таблиці нижче:

	Загальна номінальна вартість в іноземній валюті, у мільйонах	Загальна номінальна вартість у гривневому еквіваленті, у мільйонах гривень	Розмір купона, % річних	Періодичність сплати купона	Строки погашення
Боргові цінні папери за справедливою вартістю із відображенням переоцінки в прибутках чи збитках у розрізі емітентів					
Державні облигації:					
цінні папери емітентів США:					
номіновані в доларах США	16 183	591 782	0–2,75	Кожні 6 місяців, без сплати купона	Від 15 днів до 11,6 місяця
цінні папери емітентів держав ЄС:					
номіновані в доларах США	26	954	0–0,625	Один раз на рік, без сплати купона	Від 2,5 місяця до 3,9 місяця
цінні папери інших емітентів:					
номіновані в австралійських доларах	32	784	5,5	Кожні 6 місяців	3,7 місяця
номіновані в англійських фунтах стерлінгів	84	3 674	0,125	Кожні 6 місяців	1 місяць
номіновані в японських єнах	1 500	410	0,02	Кожні 6 місяців	2,5 року
Облігації міжнародних агенцій, банків та інших емітентів:					
цінні папери емітентів держав ЄС:					
номіновані в доларах США	614	22 457	0–4,89514	Щокварталу, кожні 6 місяців, один раз на рік, без сплати купона	Від 17 днів до 1,2 року
номіновані в євро	25	974	2,593	Щокварталу	2,2 місяця
цінні папери інших емітентів:					
номіновані в доларах США	1 521	55 623	0–5,72271	Щокварталу, кожні 6 місяців, один раз на рік, без сплати купона	Від 3 днів до 2,3 року
номіновані в євро	250	9 738	0	Без сплати купона	Від 1,3 місяця до 2,6 місяця
номіновані в австралійських доларах	17	410	0	Без сплати купона	2 місяця
номіновані в англійських фунтах стерлінгів	35	1 540	0	Без сплати купона	1,6 місяця
номіновані в юанях Женьміньбі	2 000	10 503	0–3,4	Кожні 6 місяців, один раз на рік, без сплати купона	Від 1 місяця до 2,6 року
номіновані в японських єнах	15 000	4 104	0–0,295	Кожні 6 місяців, без сплати купона	Від 5,2 місяця до 1,8 року

7. Операції з МВФ

7.1. Авуари в СПЗ

Авуари в СПЗ – кошти до запитання в СПЗ на рахунку, який відкрито в МВФ для України.

Нижче наведено рух коштів за рахунками авуарів у СПЗ протягом першого півріччя 2023 року та аналогічного періоду 2022 року:

	2023 рік	2022 рік
	(у мільйонах гривень)	
Залишок авуарів у СПЗ станом на 1 січня	62 174	510
Надходження коштів від МВФ:		
на користь Уряду України (далі – Уряд)	131 371	41 263
Надходження коштів міжнародної фінансової допомоги Україні від донорів:		
на користь Уряду	64 235	22 790
Купівля СПЗ	4 967	25 326
Інші надходження та платежі	224	26
Погашення кредиту:		
від імені Національного банку (примітка 7.3)	(29 624)	(24 375)
від імені Уряду	(7 748)	(6 546)
Сплата комісій, пов'язаних з отриманням кредиту	(1 077)	(206)
Конвертація СПЗ в інші іноземні валюти:		
на користь Національного банку	(155 394)	–
Сплата відсотків за користування позикою МВФ:		
від імені Національного банку	(3 756)	(1 950)
від імені Уряду	(7 203)	(1 684)
Сплата відсотків за користування коштами, отриманими за розподілом СПЗ:		
від імені Національного банку	(63)	(4)
від імені Уряду	(2 440)	(100)
Інші платежі	(2)	(1)
Доходи за авуарами в СПЗ	1 267	65
Курсові різниці	(232)	(2 098)
Залишок авуарів у СПЗ станом на 30 червня	56 699	53 016

У першому півріччі 2023 та 2022 років коштів від МВФ на користь Національного банку не надходило.

У квітні 2022 року Рада директорів МВФ схвалила створення для України рахунку, що адмініструється МВФ, надаючи донорам безпечний засіб для спрямування фінансової допомоги Україні у формі грантів та позик. Упродовж першого півріччя 2023 року з цього рахунку на рахунок авуарів у СПЗ надійшли кошти на користь Уряду в сумі 1 305 мільйонів СПЗ, або 64 235 мільйонів гривень за офіційним курсом гривні до СПЗ на дату зарахування

коштів (упродовж першого півріччя 2022 року – 586 мільйонів СПЗ, або 22 790 мільйонів гривень за офіційним курсом гривні до СПЗ на дату зарахування коштів), зарахованих на рахунок Державної казначейської служби України.

Інформація щодо класифікації авуарів у СПЗ на поточні та непоточні наведена в примітці 24.

7.2. Внески в рахунок квоти МВФ

Сума квоти – спеціальний тип активу, який є внеском України як члена МВФ. Величина квоти залежить від економічного розвитку країни і визначається Радою керуючих МВФ. Квота визначає для країни-члена кількість голосів у МВФ, ліміти доступу до фінансових ресурсів МВФ та частку в розподілі СПЗ – одиниці обліку МВФ. Основна частина квоти України сплачена шляхом випуску Національним банком безпроцентного боргового зобов'язання на користь МВФ, а решта суми квоти – зарахована на рахунки МВФ № 1 та № 2 (примітка 7.3).

Станом на 30 червня 2023 року загальна сума квоти України становить 2 012 мільйонів СПЗ (97 852 мільйони гривень за офіційним курсом гривні до СПЗ на кінець звітного періоду) (станом на 31 грудня 2022 року – 2 012 мільйонів СПЗ, або 97 908 мільйонів гривень за офіційним курсом гривні до СПЗ на кінець року). Проценти за квотою не нараховуються.

Резервна позиція в МВФ – спеціальний тип активу, який утворюється в результаті обміну частини внеску в рахунок квоти на ліквідні вимоги держави – члена до МВФ. Резервна позиція є частиною валютних резервів країни.

Станом на 30 червня 2023 року резервна позиція України в МВФ становить 241 031 СПЗ, або 11,7 мільйона гривень за офіційним курсом гривні до СПЗ на кінець звітного періоду (станом на 31 грудня 2022 року – 241 031 СПЗ, або 11,7 мільйона гривень за офіційним курсом гривні до СПЗ на кінець року). Сума резервної позиції включається до статті “Внески в рахунок квоти МВФ” Проміжного скороченого консолідованого звіту про фінансовий стан.

Інформація щодо класифікації внесків у рахунок квоти МВФ на поточні та непоточні наведена в примітці 24.

7.3. Зобов'язання перед МВФ

	На 30 червня 2023 року	На 31 грудня 2022 року
	(у мільйонах гривень)	
Боргові зобов'язання перед МВФ за купівлею СПЗ	107 802	137 293
Зобов'язання перед МВФ за розподілом СПЗ	3 986	3 982
Рахунок МВФ № 2	4	4
Зобов'язання перед МВФ, крім зобов'язань зі сплати внеску за квотою	111 792	141 279
Боргове зобов'язання перед МВФ зі сплати внеску за квотою	97 594	97 651
Рахунок МВФ № 1	246	246
Боргові зобов'язання перед МВФ зі сплати внеску за квотою	97 840	97 897
Усього зобов'язань перед МВФ	209 632	239 176

Зобов'язання перед МВФ за розподілом СПЗ – кошти, отримані Національним банком у результаті спеціального розподілу СПЗ.

Боргові зобов'язання перед МВФ за купівлею СПЗ – кредити, отримані від МВФ на рахунки в Національному банку. У першому півріччі 2023 та 2022 років надходжень від МВФ на користь Національного банку не було (примітка 7.1).

Рахунок МВФ № 1 – гривневий рахунок МВФ у Національному банку, що використовується для відображення операцій з МВФ, пов'язаних із використанням та поверненням кредитів МВФ; рахунок МВФ № 2 – гривневий рахунок МВФ у Національному банку, що використовується для надходжень та адміністративних видатків МВФ у гривні на території України.

Боргові зобов'язання перед МВФ зі сплати внеску за квотою – зобов'язання зі сплати квоти.

У першому півріччі 2023 та 2022 років змін у розмірі квоти не було (примітка 7.2).

Упродовж першого півріччя 2023 року відбулося погашення зобов'язань перед МВФ на суму 605 мільйонів СПЗ (29 624 мільйони гривень за офіційним курсом на дату здійснення платежу, або 25 046 мільйонів гривень за річним курсом МВФ) [упродовж першого півріччя 2022 року відбулося погашення зобов'язань перед МВФ на суму 605 мільйонів СПЗ (24 375 мільйонів гривень за офіційним курсом на дату здійснення платежу, або 24 054 мільйони гривень за річним курсом МВФ)] (примітка 7.1).

Інформація щодо класифікації зобов'язань перед МВФ на поточні та непоточні наведена в примітці 24.

8. Цінні папери України

	На 30 червня 2023 року	На 31 грудня 2022 року
(у мільйонах гривень)		
Цінні папери за справедливою вартістю через прибуток або збиток:		
в іноземній валюті:		
державні деривативи, номіновані в доларах США	609	460
Усього цінних паперів за справедливою вартістю через прибуток або збиток	609	460
Боргові цінні папери за амортизованою собівартістю:		
у національній валюті:		
ОВДП (із фіксованою процентною ставкою)	272 453	292 165
ОВДП (із плаваючою процентною ставкою)	466 332	464 415
Усього боргових цінних паперів за амортизованою собівартістю	738 785	756 580
Усього цінних паперів України	739 394	757 040

Відповідно до статті 54 Закону України “Про Національний банк України” Національний банк не має права купувати на первинному ринку цінні папери, емітовані Кабінетом Міністрів України, державною установою, іншою юридичною особою, майно якої перебуває в державній власності.

Проте із 07 березня 2022 року згідно із Законом України “Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо особливостей оподаткування та подання звітності у період дії воєнного стану” від 03 березня 2022 року № 2118-IX дію цієї статті тимчасово зупинено на період дії воєнного стану в Україні.

Протягом першого півріччя 2023 року Національний банк ОВДП не придбавав. У березні – грудні 2022 року Національний банк придбав на первинному ринку в

емітента, Міністерства фінансів України, ОВДП з фіксованою процентною ставкою і ОВДП з плаваючою процентною ставкою загальною номінальною вартістю 400 000 мільйонів гривень. Ці ОВДП мають номінальну вартість 1 000 гривень кожна, у тому числі з фіксованою процентною ставкою 120 000 мільйонів гривень, з плаваючою процентною ставкою – 280 000 мільйонів гривень.

Кожен державний дериватив має умовну суму в розмірі 1 000 доларів США або таку сукупну суму, яка є цілим кратним числом, що дорівнює 1 000 доларів США (далі – умовна сума). Виплати за державними деривативами залежать від досягнення певних показників ВВП та показника приросту реального ВВП за 2019–2038 роки.

Інформація щодо класифікації за цінними паперами України на поточні та непоточні наведена в примітці 24.

Інформацію про номінальну вартість, дохідність до погашення, купон та строки погашення цінних паперів України станом на 30 червня 2023 року надано в таблиці нижче:

	Загальні номінальна вартість та умовна сума в гривневому еквіваленті, у мільйонах гривень	Загальні номінальна вартість та умовна сума в іноземній валюті, у мільйонах	Дохідність до погашення, % річних	Розмір купона, % річних	Періодичність сплати купона	Строки погашення
--	---	---	-----------------------------------	-------------------------	-----------------------------	------------------

Цінні папери за справедливою вартістю через прибуток або збиток:

в іноземній валюті:

державні деривативи	1 603	44	–	–	–	До 17,5 року
---------------------	-------	----	---	---	---	--------------

Боргові цінні папери за амортизованою собівартістю:

у національній валюті:

ОВДП (із фіксованою процентною ставкою)	266 866	–	11,13–21,12	8,12–19,75	Один раз на рік, кожні 6 місяців	Від 1,8 місяця до 13,8 року
ОВДП (із плаваючою процентною ставкою)	425 173	–	7,00–13,61	6,40–25,00	Один раз на рік	Від 9,9 року до 28,9 року

Інформацію про номінальну вартість, дохідність до погашення, купон та строки погашення цінних паперів України станом на 31 грудня 2022 року надано в таблиці нижче:

	Загальні номінальна вартість та умовна сума в гривневому еквіваленті, у мільйонах гривень	Загальні номінальна вартість та умовна сума в іноземній валюті, у мільйонах	Дохідність до погашення, % річних	Розмір купона, % річних	Періодичність сплати купона	Строки погашення
--	---	---	-----------------------------------	-------------------------	-----------------------------	------------------

Цінні папери за справедливою вартістю через прибуток або збиток:

в іноземній валюті:

державні деривативи	1 603	44	–	–	–	До 17,4 року
---------------------	-------	----	---	---	---	--------------

Боргові цінні папери за амортизованою собівартістю:

у національній валюті:

ОВДП (із фіксованою процентною ставкою)	279 572	–	12,27–22,28	8,12–21,33	Один раз на рік, кожні 6 місяців	Від 0,6 місяця до 14,3 року
ОВДП (із плаваючою процентною ставкою)	425 173	–	5,95–15,92	21,50–27,50	Один раз на рік	Від 10,4 року до 29,4 року

Протягом першого півріччя 2023 року та 2022 року боргові цінні папери за амортизованою собівартістю (державні цінні папери) перебували на стадії 1. Резерв під очікувані кредитні збитки за державними цінними паперами протягом першого півріччя 2023 року та 2022 року не формувався.

9. Кредити банкам та іншим позичальникам

Кредити банкам та іншим позичальникам за цільовим призначенням класифікуються таким чином:

	На 30 червня 2023 року	На 31 грудня 2022 року
(у мільйонах гривень)		
Кредити, надані банкам для підтримання їх ліквідності:		
для стабілізації роботи банків	37 755	37 853
шляхом проведення тендерів Національним банком:		
довгострокові	5 141	36 899
короткострокові	669	1 542
інші	10	10
Кредити, надані в межах кредитних ліній для підтримання малих і середніх підприємств за рахунок коштів, отриманих від Європейського банку реконструкції та розвитку	21	21
Резерв під очікувані кредитні збитки за кредитами банкам та іншим позичальникам	(34 987)	(35 544)
Усього кредитів банкам та іншим позичальникам	8 609	40 781

Протягом першого півріччя 2023 року Національний банк підтримував ліквідність банків через постійно діючу лінію рефінансування (кредити овернайт), рефінансування банків строком до одного року шляхом проведення тендерів [протягом 2022 року – через постійно діючу лінію рефінансування (кредити овернайт), рефінансування банків строком від 14 до 90 днів та до одного року шляхом проведення тендерів].

Національний банк здійснює операції з рефінансування банків шляхом надання банкам кредитів овернайт і кредитів рефінансування та має непогашену заборгованість за такими кредитами станом на 30 червня 2023 року і 31 грудня 2022 року. Національний банк надає банкам кредити овернайт та кредити рефінансування під заставу пулу, що може складатися з таких видів активів (майна): цінні папери [державні облігації України, облігації міжнародних фінансових організацій (емісія яких здійснюється відповідно до законодавства України), облігації підприємств, розміщення яких здійснено під гарантію Кабінету Міністрів України, облігації внутрішніх місцевих позик], уключаючи майнові права на майбутні надходження грошових коштів у національній та/або іноземній валюті як сплата доходу та/або погашення заставлених цінних паперів на окремі рахунки банку в Національному банку; депозитні сертифікати Національного банку, уключаючи майнові права на майбутні надходження грошових коштів як сплата доходу та/або погашення заставлених депозитних сертифікатів на окремі рахунки банку в Національному банку; іноземна валюта (долари США, євро, англійські фунти стерлінгів, швейцарські франки, японські єни); грошові кошти в національній та/або іноземній валюті, що перераховані як сплата доходу та/або погашення заставлених цінних паперів та/або депозитних сертифікатів, майнові права на майбутні надходження за якими передано в заставу.

Як забезпечення виконання зобов'язань за стабілізаційними кредитами, що були надані банкам для підтримання їх ліквідності до 2017 року та залишалися непогашеними станом на 30 червня 2023 року та 31 грудня 2022 року, приймалися цінні папери (державні

облігації України, облігації підприємств, у тому числі ті, розміщення яких здійснено під гарантію Кабінету Міністрів України), іноземна валюта, акції власників істотної участі банку, нерухоме майно та майнові права за кредитними договорами. Із 2017 року Національний банк не надає стабілізаційних кредитів. Замість них Національний банк може надавати банкам кредити для екстреної підтримки ліквідності, але такі кредити банкам ще не надавалися.

Станом на 30 червня 2023 року валова балансова вартість кредитів, наданих банкам для стабілізації роботи банків, становила 37 755 мільйонів гривень, резерв під очікувані кредитні збитки за кредитами, наданими банкам для стабілізації роботи банків, – 34 262 мільйони гривень (станом на 31 грудня 2022 року валова балансова вартість кредитів, наданих банкам для стабілізації роботи банків, становила 37 853 мільйони гривень, резерв під очікувані кредитні збитки – 34 201 мільйон гривень).

Станом на 30 червня 2023 року валова балансова вартість кредитів, наданих банкам шляхом проведення Національним банком тендерів, становила 5 810 мільйонів гривень, резерв під очікувані кредитні збитки за кредитами, наданими банкам шляхом проведення Національним банком тендерів, – 694 мільйони гривень (станом на 31 грудня 2022 року валова балансова вартість кредитів, наданих банкам шляхом проведення Національним банком тендерів, становила 38 441 мільйон гривень, резерв під очікувані кредитні збитки – 1 312 мільйонів гривень).

Станом на 30 червня 2023 року та 31 грудня 2022 року валова балансова вартість інших кредитів становила 10 мільйонів гривень, резерв під очікувані кредитні збитки – 10 мільйонів гривень.

Станом на 30 червня 2023 року та 31 грудня 2022 року валова балансова вартість кредитів, наданих у межах кредитних ліній для підтримання малих і середніх підприємств за рахунок коштів, отриманих від Європейського банку реконструкції та розвитку,

становила 21 мільйон гривень, резерв під очікувані кредитні збитки – 21 мільйон гривень.

Розрахункова справедлива вартість кредитів банкам та іншим позичальникам зазначена в примітці 18. Інформацію про класифікацію кредитів банкам та іншим позичальникам на поточні та непоточні наведено в примітці 24.

Зобов'язання з надання кредитів

Станом на 30 червня 2023 року та 31 грудня 2022 року Національний банк мав зобов'язання з кредитування Фонду гарантування вкладів фізичних осіб у межах відкритої відкличної відновлюваної кредитної лінії на загальну суму 3 000 мільйонів гривень (примітка 23).

10. Кошти банків

	На 30 червня 2023 року	На 31 грудня 2022 року
	(у мільйонах гривень)	
Кореспондентські рахунки:		
у національній валюті	196 474	77 245
в іноземній валюті	–	66
Інші кошти банків на вимогу:		
в іноземній валюті	1 963	4 562
Кошти банків на рахунках зі спеціальним режимом використання:		
у національній валюті	3 975	2 518
в іноземній валюті	125	671
Кошти, розміщені як грошове покриття для забезпечення погашення заборгованості банку перед Національним банком:		
в іноземній валюті	1 038	1 615
Кошти банків для забезпечення виконання зобов'язань перед Національним банком:		
у національній валюті	4	–
в іноземній валюті	193	193
Усього коштів банків	203 772	86 870

Станом на 30 червня 2023 року і 31 грудня 2022 року встановлення процентних ставок за залишками коштів у національній валюті на кореспондентських рахунках нормативно-правовими актами Національного банку не передбачено, а отже, відсотки не нараховувалися.

Інші кошти банків на вимогу включають кошти, що розміщені банками-резидентами в Національному банку згідно з нормативно-правовими та розпорядчими актами Національного банку, укладеними договорами. Станом на 30 червня 2023 року на залишки інших коштів банків на вимогу в іноземній валюті встановлено процентну ставку 5,00% (станом на 31 грудня 2022 року – 4,25%).

Кошти банків на рахунках зі спеціальним режимом використання включають кошти для проведення розрахунків ліквідаційними комісіями в разі припинення діяльності банків та в інших випадках, визначених законодавством України та нормативно-правовими актами Національного банку.

Кошти, розміщені як грошове покриття для забезпечення погашення заборгованості банку перед Національним банком, включають кошти банків-резидентів, розміщені на рахунках Національного банку як грошове покриття заборгованості за наданими кредитами відповідно до умов кредитних договорів та як гарантійне покриття за операціями своп процентної ставки.

Кошти банків для забезпечення виконання зобов'язань перед Національним банком не включають кошти пулу активів (майна), що забезпечують виконання зобов'язань за кредитами рефінансування, перераховані як сплата доходу та/або погашення заставлених цінних паперів, майнові права на майбутні надходження за якими передано в заставу. Відсотки за цими коштами не нараховувалися.

Інформація щодо класифікації коштів банків на поточні та непоточні наведена в примітці 24.

11. Кошти державних та інших установ

	На 30 червня 2023 року	На 31 грудня 2022 року
		(у мільйонах гривень)
Кошти бюджетів та бюджетних установ:		
у національній валюті	126 088	15 102
в іноземній валюті	182 943	35 974
Фонд гарантування вкладів фізичних осіб:		
у національній валюті	1 032	947
Інші:		
у національній валюті	668	714
в іноземній валюті	165	287
Усього коштів державних та інших установ	310 896	53 024

Національний банк обслуговує кошти Державного бюджету України (далі – Державний бюджет) і місцевих бюджетів, які консолідовані на єдиному казначейському рахунку.

Відповідно до Закону України “Про Національний банк України” за залишками коштів бюджетних установ

проценти не сплачуються, за коштами Фонду гарантування вкладів фізичних осіб станом на 30 червня 2023 року встановлено процентну ставку 3,10% (станом на 31 грудня 2022 року – 4,49%).

Інформація щодо класифікації коштів державних та інших установ на поточні та непоточні наведена в примітці 24.

12. Депозитні сертифікати, що емітовані Національним банком

Депозитний сертифікат Національного банку – один із монетарних інструментів, що є борговим зобов'язанням Національного банку в бездокументарній формі, який засвідчує розміщення в Національному банку коштів банків та їхнє право на отримання внесеної суми і процентів після закінчення встановленого строку. Витратність (дохідність для банків) депозитних сертифікатів устанавлюється відповідно до Основ процентної політики Національного банку з урахуванням її поточних цілей.

Національний банк із 07 квітня 2023 року оновив операційний дизайн монетарної політики з метою посилення ринкових стимулів залучення банками

строкових депозитів населення в національній валюті, зниження ризиків для валютного ринку та міжнародних резервів. Відповідні зміни дадуть змогу захистити заощадження громадян від інфляційного знецінення і забезпечать подальше зниження цінового тиску, а також сприятимуть розвитку культури строкових заощаджень у гривні.

Зміни до операційного дизайну передбачають: зниження ставки за депозитними сертифікатами овернайт з 23% до 20% річних; запровадження нових лімітованих тримісячних депозитних сертифікатів під фіксовану ставку на рівні облікової ставки.

	На 30 червня 2023 року	На 31 грудня 2022 року (у мільйонах гривень)
Депозитні сертифікати за амортизованою собівартістю:		
депозитні сертифікати овернайт	310 555	457 464
депозитні сертифікати строком до 100 днів	168 315	–
Усього депозитних сертифікатів за амортизованою собівартістю	478 870	457 464

Станом на 30 червня 2023 року і 31 грудня 2022 року в обігу перебували депозитні сертифікати номінальною вартістю 1 мільйон гривень кожен.

Інформацію про номінальну вартість, середньозважену витратність, розмір процентної ставки та строки розміщення станом на 30 червня 2023 року наведено в таблиці нижче:

	Загальна номінальна вартість депозитних сертифікатів, у мільйонах гривень	Середньозважена витратність, % річних	Розмір процентної ставки, % річних	Періодичність сплати процентів	Строк розміщення, календарних днів
Депозитні сертифікати за амортизованою собівартістю:					
депозитні сертифікати овернайт	310 385	20,00	20,00	Один раз під час погашення	3
депозитні сертифікати строком до 100 днів	162 334	25,00	25,00	Один раз під час погашення	91

Інформацію про номінальну вартість, середньозважену витратність, розмір процентної ставки та строки розміщення станом на 31 грудня 2022 року наведено в таблиці нижче:

	Загальна номінальна вартість депозитних сертифікатів, у мільйонах гривень	Середньозважена витратність, % річних	Розмір процентної ставки, % річних	Періодичність сплати процентів	Строк розміщення, календарних днів
Депозитні сертифікати за амортизованою собівартістю:					
депозитні сертифікати овернайт	456 888	23,00	23,00	Один раз під час погашення	3
депозитні сертифікати строком до 100 днів	–	–	–	–	–

Інформація щодо класифікації депозитних сертифікатів на поточні та непоточні наведена в примітці 24.

13. Грошові кошти та їх еквіваленти

	Примітка	На 30 червня 2023 року	На 31 грудня 2022 року
(у мільйонах гривень)			
Готівкова іноземна валюта	5	39 640	39 474
Кошти на вимогу (крім золота)	5	419 519	197 068
Авуари в СПЗ	7.1	56 149	61 919
Усього грошових коштів та їх еквівалентів		515 308	298 461

Зміни в зобов'язаннях, зумовлені фінансовою діяльністю, за перше півріччя 2023 року:

	Примітка	На 01 січня 2023 року	(Вилучення)/ (погашення)/ розміщення зобов'язань	Процентні витрати сплачені	Зміна валютних курсів	Процентні витрати нараховані	Інші	На 30 червня 2023 року
(у мільйонах гривень)								
Банкноти та монети в обігу		715 330	(4 196)	–	–	–	–	711 134
Зобов'язання перед МВФ	7.1, 7.3	239 176	(29 624)	(3 819)	76	3 774	49	209 632
Депозитні сертифікати, що емітовані Національним банком України	12	457 464	15 831	(37 737)	–	43 312	–	478 870

Національний банк класифікує сплачені проценти як грошові кошти від операційної діяльності в консолідованому звіті про рух грошових коштів.

Зміни в зобов'язаннях, зумовлені фінансовою діяльністю, за перше півріччя 2022 року:

	Примітки	На 01 січня 2022 року	Випуск/ (погашення) зобов'язань	Процентні витрати сплачені	Зміна валютних курсів	Процентні витрати нараховані	Інші	На 30 червня 2022 року
(у мільйонах гривень)								
Банкноти та монети в обігу		627 819	45 852	–	–	–	–	673 671
Зобов'язання перед МВФ	7.1, 7.3	233 368	(24 375)	(1 954)	4 907	2 063	62	214 071
Кредити отримані		2 728	(2 925)	(15)	197	15	–	–
Депозитні сертифікати, що емітовані Національним банком України	12	212 926	(23 554)	(9 066)	–	9 058	–	189 364

Розділ II.III. Фінансові результати за фінансовими інструментами

14. Процентні доходи та витрати

	За період, що закінчився 30 червня 2023 року		За період, що закінчився 30 червня 2022 року	
	за поточний квартал	наростаючим підсумком з початку року	за поточний квартал	наростаючим підсумком з початку року
(у мільйонах гривень)				
Процентні доходи				
Доходи за цінними паперами України за амортизованою собівартістю	29 216	58 341	23 441	33 847
Доходи за коштами та депозитами в іноземній валюті	3 830	6 322	150	201
Доходи за кредитами банкам	888	3 085	3 958	6 915
Доходи за авуарами в СПЗ	1 050	1 267	59	65
Доходи за внутрішнім державним боргом	30	60	32	64
Інші	–	1	1	1
Усього процентних доходів за ефективною ставкою	35 014	69 076	27 641	41 093
Процентні витрати				
Витрати за депозитними сертифікатами, що емітовані Національним банком	(22 531)	(43 312)	(5 793)	(9 058)
Витрати за операціями з МВФ	(1 887)	(3 823)	(1 085)	(2 125)
Витрати за коштами банків	(45)	(104)	–	–
Витрати за коштами Фонду гарантування вкладів фізичних осіб	(20)	(36)	(48)	(68)
Витрати за отриманими кредитами	–	–	–	(15)
Усього процентних витрат за ефективною ставкою	(24 483)	(47 275)	(6 926)	(11 266)
Процентні витрати за коштами на вимогу та строковими депозитами з від'ємною ставкою	–	–	(19)	(47)
Чистий процентний дохід	10 531	21 801	20 696	29 780

До інших процентних доходів віднесено процентні доходи за кредитами, наданими працівникам.

У першому півріччі 2023 року до складу доходів за цінними паперами України за амортизованою собівартістю включено доходи за ОВДП із плаваючою

процентною ставкою в сумі 22 065 мільйонів гривень – за II квартал 2023 року, 43 797 мільйонів гривень – наростаючим підсумком із початку 2023 року (за II квартал 2022 року – 16 742 мільйон гривень, наростаючим підсумком із початку 2022 року – 22 671 мільйонів гривень).

15. Результати від операцій з фінансовими активами та зобов'язаннями в іноземній валюті та монетарному золоті

	За період, що закінчився 30 червня 2023 року		За період, що закінчився 30 червня 2022 року	
	за поточний квартал	наростаючим підсумком з початку року	за поточний квартал	наростаючим підсумком з початку року
(у мільйонах гривень)				
Нереалізований результат від операцій з фінансовими активами та зобов'язаннями в іноземній валюті та монетарному золоті	239	(718)	(19 385)	17 951
Реалізований результат від операцій з фінансовими активами та зобов'язаннями в іноземній валюті та монетарному золоті	–	8 454	19 288	30 870
Усього результати від операцій з фінансовими активами та зобов'язаннями в іноземній валюті та монетарному золоті	239	7 736	(97)	48 821

16. Результати від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток

	За період, що закінчився 30 червня 2023 року		За період, що закінчився 30 червня 2022 року	
	за поточний квартал	наростаючим підсумком з початку року	за поточний квартал	наростаючим підсумком з початку року
(у мільйонах гривень)				
Цінні папери нерезидентів за справедливою вартістю з визнанням результату переоцінки в прибутках або збитках				
Процентні доходи	1 889	3 292	1 434	3 334
Нереалізовані результати від цінних паперів нерезидентів за справедливою вартістю з визнанням результату переоцінки в прибутках або збитках	1 693	6 579	879	(2 506)
Реалізований результат за цінними паперами нерезидентів за справедливою вартістю через прибуток або збиток (нереалізовані результати поточного року, що стали реалізованими)	3 313	5 007	(2 435)	(2 775)
Усього результатів від цінних паперів нерезидентів за справедливою вартістю через прибуток або збиток	6 895	14 878	(122)	(1 947)
Похідні фінансові інструменти				
Нереалізовані результати від похідних фінансових інструментів	1 398	1 735	(4 230)	(4 464)
Реалізований результат від похідних фінансових інструментів (нереалізовані результати поточного року, що стали реалізованими)	(603)	(1 138)	94	(9)
Усього результатів від похідних фінансових інструментів	795	597	(4 136)	(4 473)
Інструменти капіталу за справедливою вартістю з визнанням результату переоцінки в прибутках або збитках				
Нереалізовані результати за інструментами капіталу	–	–	–	(1)
Усього результатів за інструментами капіталу	–	–	–	(1)
Усього результатів від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю з визнанням результату переоцінки в прибутку або збитку	7 690	15 475	(4 258)	(6 421)

У першому півріччі 2023 року отримані проценти за цінними паперами нерезидентів, уключені в чисте збільшення цінних паперів нерезидентів Проміжного

скороченого консолідованого звіту про рух грошових коштів, становили 2 637 мільйонів гривень (у першому півріччі 2022 року – 4 572 мільйони гривень).

17. Прибутки/(збитки) від відновлення/(зменшення) корисності фінансових та нефінансових активів

Прибутки/(збитки) від відновлення/(зменшення) корисності фінансових та нефінансових активів:

	За період, що закінчився 30 червня 2023 року		За період, що закінчився 30 червня 2022 року	
	за поточний квартал	наростаючим підсумком з початку року	за поточний квартал	наростаючим підсумком з початку року
	(у мільйонах гривень)			
Збитки від зменшення корисності за розміщеними депозитами в іноземній валюті за амортизованою собівартістю	2	–	5	(3)
Прибутки від зменшення корисності за вимогами за облігаціями інших державних установ за амортизованою собівартістю	–	–	38	37
Прибутки від відновлення корисності за кредитами банкам	187	256	(765)	27
Збитки від зменшення корисності за кредитами працівникам	–	–	–	(2)
Прибутки від відновлення корисності за процентними фінансовими активами	189	256	(722)	59
Прибутки від відновлення корисності за дебіторською заборгованістю	(1)	3	2	3
Прибутки від відновлення корисності за іншими нефінансовими активами	2	7	–	–
Прибутки від відновлення корисності за іншими активами	1	10	2	3

Розділ II.IV. Справедлива вартість фінансових активів та зобов'язань

18. Справедлива вартість фінансових активів та зобов'язань

Ринок, на якому Національний банк, як правило, здійснює операції продажу активу чи передавання зобов'язання, вважається головним ринком або, якщо немає головного ринку, найсприятливішим ринком. У Національного банку має бути доступ до головного або найсприятливішого ринку на дату оцінки. Національний банк оцінює справедливую вартість активу або зобов'язання, користуючись припущеннями, якими користувалися б учасники ринку, складаючи ціну активу або зобов'язання, та припускаючи, що учасники ринку діють у своїх економічних інтересах.

Якщо для активу або зобов'язання є головний ринок, то оцінка справедливої вартості представляє ціну на такому ринку (незалежно від того, чи ця ціна є безпосередньо відкритою, чи її оцінку отримано за іншою методикою оцінювання), навіть якщо ціна на іншому ринку є потенційно сприятливішою на дату оцінки.

Для визначення справедливої вартості фінансових інструментів, щодо яких немає інформації про ринкові ціни із зовнішніх джерел, використовуються такі методики оцінки, як дисконтування грошових потоків і аналіз фінансової інформації про об'єкти інвестування. Застосування методик оцінки може потребувати припущень, що не підкріплені ринковими даними. У цій консолідованій фінансовій звітності інформація щодо припущень розкривається в тих випадках, за яких заміна такого припущення можливим альтернативним варіантом може призвести до суттєвої зміни сум прибутку, доходів, витрат, загальної суми активів чи зобов'язань.

Національний банк застосовує методики оцінювання, що відповідають обставинам і для яких є достатньо даних, щоб оцінити справедливую вартість, максимізуючи використання доречних відкритих вхідних даних та мінімізуючи використання закритих вхідних даних.

Усі активи та зобов'язання, справедлива вартість яких оцінюється або розкривається в консолідованій фінансовій звітності, класифікуються в межах трьох рівнів ієрархії рівнів справедливої вартості.

Національний банк визначає розрахункову справедливую вартість фінансових активів і зобов'язань, використовуючи ринкову інформацію (за її наявності) і відповідні методики оцінки. Проте для тлумачення ринкової інформації з метою визначення розрахункової справедливої вартості неодмінно потрібне професійне судження. Розрахункова справедлива вартість не завжди відповідає реальним сумам, за які Національний банк міг би реалізувати фінансові активи та зобов'язання з урахуванням поточних обставин, оскільки активність фінансового ринку України залишається низькою.

Фінансові активи та зобов'язання за справедливою вартістю.

До фінансових інструментів за справедливою вартістю належать цінні папери нерезидентів, похідні фінансові інструменти.

Справедлива вартість боргових цінних паперів нерезидентів (крім інструментів капіталу) визначається на підставі котирувань на активному ринку (вхідні дані рівня 1), інших котирувань із торгово-інформаційних систем (вхідні дані рівня 2) або, якщо немає інформації про котирування на активному ринку, на підставі дохідного підходу та вхідних даних рівня 3 (дохідність цінних паперів під час їх первинного розміщення емітентом та припущення щодо незмінності цієї дохідності до дати погашення відповідних цінних паперів, ураховуючи короткі строки до погашення). Справедлива вартість інструментів капіталу визначена зовнішнім оцінювачем витратним методом на підставі вхідних даних рівня 3.

Справедлива вартість похідних фінансових інструментів (державних деривативів) визначається на підставі котирувань на активному ринку (вхідні дані рівня 1).

Під час визначення справедливої вартості таких похідних фінансових інструментів, як процентний та валютний свопи, використовується метод оцінки із застосуванням даних, що відкрито спостерігаються на ринку (рівень 2). Справедлива вартість визначається на основі моделей оцінки, заснованих на поточній ринковій і договірній вартості відповідних базових інструментів та інших чинників. Моделі включають різні дані, у тому числі форвардні та спотові курси валют, волатильність валютного курсу, індекси процентних ставок на міжбанківських ринках, криві дохідності тощо.

Фінансові активи та зобов'язання за амортизованою собівартістю.

Національний банк визначив, що справедлива вартість певних фінансових активів і зобов'язань за амортизованою собівартістю суттєво не відрізняється від їх балансової вартості для цілей розкриття справедливої вартості. До цих фінансових активів і зобов'язань належать кошти та депозити в іноземній валюті, авуари в СПЗ та внески в рахунок квоти МВФ, інші фінансові активи, банкноти та монети в обігу, кошти банків, кошти державних та інших установ, депозитні сертифікати Національного банку, зобов'язання перед МВФ та інші фінансові зобов'язання.

До фінансових інструментів за амортизованою собівартістю, справедлива вартість яких може суттєво відрізнятися від їх балансової вартості, належать цінні

папери України, внутрішній державний борг у національній валюті, кредити банкам та іншим позичальникам. Усі ці фінансові інструменти не мають активного ринку.

Справедливу вартість тих фінансових активів і зобов'язань, для яких немає активного ринку, Національний банк розраховує для розкриття в консолідованій фінансовій звітності за методом дисконтування грошових потоків (дохідний підхід). Зазначена модель ураховує майбутні процентні платежі та погашення основної суми заборгованості, строки погашення та ставку дисконтування.

Справедливу вартість цінних паперів України, Національний банк визначає на підставі дохідного підходу і такої інформації:

для довгострокових інфляційних державних облігацій – вхідних даних рівня 2 (спот-ставок, розрахованих на основі кривої безкупонної дохідності, побудованої за даними фактично укладених та виконаних договорів з ОВДП із застосуванням параметричної моделі Свенссона, та фактичних значень індексу споживчих цін до попереднього місяця з жовтня 2022 року до травня 2023 року) та рівня 3 (консенсусний прогноз значень індексу споживчих цін на 2023–2027 роки із щомісячного

видання FOCUSECONOMICS за червень 2023 року та цільові значення індексу споживчих цін, визначених Національним банком на період із 2028 до 2047 років);

для інших державних облігацій України – вхідних даних рівня 2 (спот-ставок, розрахованих на основі кривої безкупонної дохідності, побудованої за даними фактично укладених та виконаних договорів з ОВДП із застосуванням параметричної моделі Свенссона, значень облікових ставок, визначених у прогнозі Національного банку.

Як ставка дисконтування для визначення справедливої вартості внутрішнього державного боргу в національній валюті використовується середньозважена ставка Національного банку за останніми угодами рефінансування (вхідні дані рівня 3) звітного періоду.

Станом на 30 червня 2023 року і 31 грудня 2022 року як ставка дисконтування для визначення справедливої вартості кредитів, наданих банкам та іншим позичальникам, використана ринкова ставка [облікова ставка Національного банку, що визначена процентною політикою Національного банку як гранична процентна ставка (нижня точка діапазону) для кредитів банкам] на дату розрахунку (вхідні дані рівня 3).

Використані ставки дисконтування були такими:

	30 червня 2023 року	31 грудня 2022 року
	ставка дисконтування, у % річних	ставка дисконтування, у % річних
Цінні папери України в національній валюті:		
ОВДП (із фіксованою процентною ставкою)	11,13–21,12	12,27–22,28
ОВДП (із плаваючою процентною ставкою)	7,00–13,61	5,95–15,92
Внутрішній державний борг у національній валюті (1994–1996 роки)	27,00	27,00
Кредити банкам та іншим позичальникам у національній валюті	25,00	25,00

У наведеній нижче таблиці подано балансову вартість та оцінку справедливої вартості фінансових активів, що не відображаються в проміжному скороченому консолідованому звіті про фінансовий стан Національного банку за їх справедливою вартістю:

	30 червня 2023 року		31 грудня 2022 року	
	балансова вартість	справедлива вартість	балансова вартість	справедлива вартість
(у мільйонах гривень)				
Цінні папери України в національній валюті:				
ОВДП (із фіксованою процентною ставкою)	272 453	242 165	292 165	242 168
ОВДП (із плаваючою процентною ставкою)	466 332	447 610	464 415	474 623
Внутрішній державний борг	1 396	741	1 444	757
Кредити банкам та іншим позичальникам	8 609	8 855	40 781	42 754

Оскільки розрахунки оціночної справедливої вартості ґрунтуються на певних припущеннях, то слід ураховувати те, що надана інформація може не повністю відображати вартість, яка може бути реалізована.

Справедлива вартість фінансових інструментів за рівнями її оцінки розподілялася таким чином:

	30 червня 2023 року			31 грудня 2022 року		
	рівень 1	рівень 2	рівень 3	рівень 1	рівень 2	рівень 3
(у мільйонах гривень)						
Активи, оцінені за справедливою вартістю						
Цінні папери нерезидентів, що обліковуються за справедливою вартістю	809 448	37 853	11 202	607 882	59 957	27 667
Цінні папери України за справедливою вартістю:						
державні деривативи	609	–	–	460	–	–
Активи, справедлива вартість яких розкривається						
Цінні папери України в національній валюті:						
ОВДП (із фіксованою процентною ставкою)	–	242 165	–	–	242 168	–
ОВДП (із плаваючою процентною ставкою)	–	308 681	138 929	–	311 705	162 918
Внутрішній державний борг	–	–	741	–	–	757
Кредити банкам та іншим позичальникам	–	–	8 855	–	–	42 754
Зобов'язання, оцінені за справедливою вартістю						
Інші фінансові зобов'язання за справедливою вартістю:						
своп процентної ставки	–	2 766	–	–	4 390	–
валютний своп	–	–	–	–	63	–

Протягом першого півріччя 2023 року не було суттєвих переведень фінансових інструментів між рівнями 1 і 2 оцінки справедливої вартості, а також не було переведень фінансових інструментів до рівня 3 оцінки справедливої вартості або з нього.

Довгострокові інфляційні ОВДП, справедлива вартість яких розкривається, уключені до рівня 3 оцінки справедливої вартості.

Зміну справедливої вартості цінних паперів нерезидентів, що оцінюються на дату звітності за справедливою вартістю та включені до рівня 3 оцінки справедливої вартості, подано таким чином:

Справедлива вартість цінних паперів нерезидентів, оцінені за справедливою вартістю з відображенням переоцінки в прибутках чи збитках та віднесені до рівня 3 оцінки	
(у мільйонах гривень)	
Цінні папери нерезидентів станом на 01 січня 2022 року	16 949
Доходи/(витрати), визнані протягом звітного періоду в складі прибутків або збитків	72
Придбані цінні папери нерезидентів	1 970
Погашені цінні папери нерезидентів	(12 370)
Цінні папери нерезидентів станом на 30 червня 2022 року	6 621
Цінні папери нерезидентів станом на 31 грудня 2022 року	27 667
Доходи/(витрати), визнані протягом звітного періоду в складі прибутків або збитків	122
Придбані цінні папери нерезидентів	10 518
Погашені цінні папери нерезидентів	(27 105)
Цінні папери нерезидентів станом на 30 червня 2023 року	11 202

Доходи та витрати від зміни справедливої вартості цінних паперів нерезидентів, що оцінюються на дату звітності за справедливою вартістю та належать до рівня 3 оцінки справедливої вартості, уключено до результатів від операцій з фінансовими активами та зобов'язаннями в іноземній валюті та монетарному золоті та до результатів від операцій із фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток Проміжного скороченого консолідованого звіту про прибутки та збитки та інший сукупний дохід (примітка 15 та 16 відповідно).

Середньозважена модифікована дюрація за фінансовими активами за справедливою вартістю, що належать до рівня 3 ієрархії справедливої вартості (крім

інструментів капіталу за справедливою вартістю з відображенням переоцінки в прибутках чи збитках), становить 0,10 станом на 30 червня 2023 року (0,19 – станом на 31 грудня 2022 року). Збільшення ставок дохідності, використаних для визначення справедливої вартості таких фінансових активів станом на 30 червня 2023 року (вхідні дані рівня 3), на 1 базисний пункт призведе до зменшення справедливої вартості відповідних активів на 11 мільйонів гривень (станом на 31 грудня 2022 року – 52 мільйони гривень), а зменшення цих ставок дохідності на 1 базисний пункт – до збільшення справедливої вартості активів на 11 мільйонів гривень (станом на 31 грудня 2022 року – 52 мільйони гривень).

Розділ III. Управління капіталом

19. Управління капіталом

Функцією капіталу Національного банку є забезпечення економічної самостійності та здатності виконання ним функцій, визначених законодавством України. Загальна сума капіталу, управління яким здійснює Національний банк, станом на 30 червня 2023 року 371 149 мільйонів гривень (станом на 31 грудня 2022 року – 328 158 мільйонів гривень). Для Національного банку немає вимог до розміру власного капіталу, крім розміру статутного капіталу та загальних резервів, установлених Законом України “Про Національний банк України”.

Статутний капітал

Відповідно до Закону України “Про Національний банк України” розмір статутного капіталу становить 10 мільйонів гривень. Його розмір збільшений до 100 мільйонів гривень за рішенням Ради Національного банку за підсумками 2007 року.

Загальні резерви

Національний банк створює загальні резерви, які використовуються на покриття його збитків, згідно з вимогами Закону України “Про Національний банк України”.

Загальні резерви, сформовані за підсумками звітного року, повинні дорівнювати 10% від середньорічного обсягу грошово-кредитних зобов'язань Національного банку, які у 2022 році становили 996 750 мільйонів гривень.

Резервний капітал

Резервний капітал уключає резервний фонд, що формується дочірньою компанією Національного банку шляхом щорічних відрахувань від чистого прибутку дочірньої компанії відповідно до Закону України “Про

акціонерні товариства”. Відрахування до резервного фонду має бути не меншим ніж 5% від суми чистого прибутку до досягнення резервним фондом 15% від статутного капіталу дочірньої компанії.

Резерви переоцінки активів і зобов'язань

Відповідно до Закону України “Про Національний банк України” нереалізовані доходи від переоцінки іноземної валюти, монетарного золота у зв'язку зі змінами офіційного курсу гривні до іноземних валют/облікової ціни золота протягом звітного року, а також нереалізовані доходи від переоцінки цінних паперів, інструментів капіталу та похідних фінансових інструментів у зв'язку з їх переоцінкою до справедливої вартості, нереалізовані доходи або витрати від переоцінки банківських металів у зв'язку зі змінами облікової ціни банківських металів Національний банк спрямовує до статті “Резерви переоцінки активів і зобов'язань” розділу “Власний капітал” консолідованого звіту про фінансовий стан та консолідованого звіту про зміни у власному капіталі.

Сума резервів переоцінки використовується для компенсації сум нереалізованих витрат від переоцінки іноземної валюти, монетарного золота, цінних паперів, інструментів капіталу, похідних фінансових інструментів за справедливою вартістю, якщо вони накопичуються протягом звітного року.

Сума резервів переоцінки за іноземною валютою, монетарним золотом, цінними паперами, інструментами капіталу, похідними фінансовими інструментами, банківськими металами, що вибувають або зменшують відкриту валютну позицію, уключається до прибутку до розподілу у відповідних звітних періодах.

Станом на 30 червня 2023 року та на 31 грудня 2022 року власний капітал Національного банку складався з таких компонентів:

	На 30 червня 2023 року	На 31 грудня 2022 року
	(у мільйонах гривень)	
Статутний капітал	100	100
Загальні резерви	99 675	80 489
Нерозподілений прибуток	46 004	19 192
Резервний капітал	31	31
Резерв переоцінки іноземної валюти, монетарного золота	223 450	223 450
Резерв переоцінки банківських металів	1 076	1 409
Резерви переоцінки фінансових інструментів до їх справедливої вартості	813	3 487
Усього власного капіталу	371 149	328 158

20. Зобов'язання з перерахування прибутку до розподілу до Державного бюджету України

Згідно з нормами Податкового кодексу України Національний банк здійснює розрахунки з Державним бюджетом відповідно до статті 5¹ Закону України “Про Національний банк України”.

Національний банк перераховує частину прибутку до розподілу до Державного бюджету відповідно до Закону України “Про Національний банк України”. Прибуток до розподілу визначається шляхом зменшення прибутку на суму нереалізованих доходів звітного періоду, що спрямовуються до резервів переоцінки. Нереалізовані доходи, що стають реалізованими в наступних періодах, уключаються до прибутку до розподілу у відповідних звітних періодах. Національний банк компенсує суму перевищення нереалізованих витрат над сумою резерву переоцінки коштами прибутку поточного року, а в разі їх недостатності – коштами загальних резервів. Ці операції відображаються в консолідованому звіті про зміни у власному капіталі.

Частина прибутку до розподілу, що залишається після формування загальних резервів, підлягає перерахуванню до Державного бюджету.

У квітні 2023 року Національний банк перерахував до Державного бюджету частину прибутку до розподілу за результатами 2022 року в сумі 71 868 мільйонів гривень (у 2022 році – 18 786 мільйонів гривень).

Перерахування коштів Національним банком до Державного бюджету у 2022 році через повномасштабну військову агресію російської федерації проти України відбулося 24 лютого в особливому порядку (до підтвердження зовнішнім аудитором та затвердження Радою Національного банку річної консолідованої фінансової звітності за 2021 рік) у визначеній Правлінням Національного банку сумі відповідно до наданої аудиторській фірмі на підтвердження в складі річної консолідованої фінансової звітності.

Розділ IV. Витрати, пов'язані із забезпеченням діяльності Національного банку

21. Витрати на утримання персоналу

	За період, що закінчився 30 червня 2023 року		За період, що закінчився 30 червня 2022 року	
	за поточний квартал	наростаючим підсумком з початку року	за поточний квартал	наростаючим підсумком з початку року
	(у мільйонах гривень)			
Заробітна плата персоналу	612	1 227	672	1 329
Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та внески до недержавних пенсійних фондів	132	265	139	280
Матеріальна допомога та інші соціальні виплати	4	5	3	5
Інші	6	10	4	8
Усього витрат на утримання персоналу	754	1 507	818	1 622

До інших витрат на утримання персоналу віднесено витрати на підготовку кадрів і підвищення кваліфікації, витрати на добровільне медичне страхування працівників тощо.

22. Адміністративно-господарські та інші витрати

	За період, що закінчився 30 червня 2023 року		За період, що закінчився 30 червня 2022 року	
	за поточний квартал	наростаючим підсумком з початку року	за поточний квартал	наростаючим підсумком з початку року
	(у мільйонах гривень)			
Витрати Банкнотно-монетного двору, що не включаються до собівартості продукції	161	345	165	317
Амортизаційні відрахування	64	129	63	127
Експлуатаційні та господарські витрати	59	125	50	93
Витрати на утримання необоротних матеріальних та нематеріальних активів	46	83	32	67
Витрати на службові відрядження	13	27	59	62
Витрати на послуги та обслуговування телекомунікацій	11	20	9	14
Внески до Первинної профспілкової організації працівників Національного банку	7	15	8	16
Вартість реалізованих послуг комплексу очисних споруд	7	15	1	3
Виплати членам Ради Національного банку	7	14	6	12
Податки, збори та обов'язкові платежі	6	12	5	10
Витрати на аудит	5	5	–	–
Матеріальна допомога та інші соціальні виплати пенсіонерам Національного банку	2	4	3	5
Витрати на підтримання програмного забезпечення	3	4	2	2
Консультаційні та юридичні послуги	1	2	1	3
Інші операційні витрати, що пов'язані з обробленням грошей	1	2	–	1
Негативний результат від перерахунку сировини	1	1	–	–
Представницькі витрати	1	1	–	–
Витрати за проблемними активами	1	1	–	1
Інші	3	8	5	9
Усього адміністративно-господарських та інших витрат	399	813	409	742

Сума амортизації за перше півріччя 2023 року не включає амортизацію в сумі 84 мільйони гривень (у першому півріччі 2022 року – 86 мільйонів гривень), нараховану на основні засоби, що використовуються для виготовлення банкнотного паперу, банкнот, монет та іншої продукції. Ця

частина амортизації включається до витрат, пов'язаних із виготовленням банкнот, монет та іншої продукції.

До інших витрат віднесено негативний результат від ліквідації запасів матеріальних цінностей, канцелярські витрати, передплата періодичних видань тощо.

Розділ V. Інші примітки

23. Операції зі зв'язаними сторонами

Умови операцій зі зв'язаними сторонами

Для складання цієї консолідованої фінансової звітності сторони вважаються зв'язаними, якщо вони перебувають під спільним контролем або якщо одна з них має змогу контролювати іншу чи може мати суттєвий вплив на іншу сторону під час прийняття фінансових та управлінських рішень, як зазначено в МСБО 24 "Розкриття інформації

про зв'язані сторони". Під час розгляду всіх відносин, що можуть виникати між зв'язаними сторонами, увага приділяється суті цих відносин, а не лише їх юридичній формі. До зв'язаних сторін Національного банку належать Уряд, організації, які перебувають під контролем держави, провідний управлінський персонал тощо.

Національний банк під час своєї діяльності здійснює операції зі зв'язаними сторонами. Нижче зазначено залишки за цими операціями станом на 30 червня 2023 року та 31 грудня 2022 року:

	Примітка	На 30 червня 2023 року			На 31 грудня 2022 року		
		Уряд та організація під контролем держави	асоційована компанія	інші зв'язані сторони	Уряд та організація під контролем держави	асоційована компанія	інші зв'язані сторони
(у мільйонах гривень)							
Кошти та депозити в іноземній валюті та банківських металах		1	–	–	69	–	–
Цінні папери України	8	739 394	–	–	757 040	–	–
Кредити банкам та іншим позичальникам		4 015	–	–	22 468	–	–
Резерв під кредити банкам та іншим позичальникам		(3 005)	–	–	(3 006)	–	–
Внутрішній державний борг		1 396	–	–	1 444	–	–
Інші активи		192	32	–	52	30	–
Кошти банків		104 091	–	–	32 512	–	–
Кошти державних та інших установ	11	309 826	15	4	52 009	4	8
Кошти Фонду гарантування вкладів фізичних осіб	11	1 032	–	–	947	–	–
Зобов'язання з перерахування прибутку до розподілу до Державного бюджету України	20	–	–	–	71 868	–	–
Депозитні сертифікати, що емітовані Національним банком України		139 922	–	–	145 683	–	–
Інші зобов'язання		4 497	–	–	3 500	–	–

До інших зв'язаних сторін включено кошти КНПФ.

Умови зазначених вище операцій були такими:

за довгостроковими кредитами державним банкам (які включено до кредитів банкам та іншим позичальникам у наведеній вище таблиці) станом на 30 червня 2023 року встановлена процентна ставка 25,00% (станом на 31 грудня 2022 року – 25,00%);

станом на 30 червня 2023 року та на 31 грудня 2022 року Національний банк мав зобов'язання з кредитування Фонду гарантування вкладів фізичних осіб у межах відкритої відкритої відновлюваної кредитної лінії на загальну суму 3 000 мільйонів гривень (примітка 9);

за залишками коштів у національній валюті, що зберігаються державними банками на кореспондентському рахунку в Національному банку (які включено до коштів банків у наведеній вище таблиці),

станом на 30 червня 2023 року та на 31 грудня 2022 року відсотки не нараховувалися (примітка 10);

на залишки інших коштів банків на вимогу в іноземній валюті (які включено до коштів банків у наведеній вище таблиці) станом на 30 червня 2023 року встановлена процентна ставка 5,00% (станом на 31 грудня 2022 року – 4,25%) (примітка 10);

за коштами державних та інших установ станом на 30 червня 2023 року та на 31 грудня 2022 року відсотки не нараховувалися (примітка 11);

за коштами Фонду гарантування вкладів фізичних осіб станом на 30 червня 2023 року встановлена процентна ставка 3,10% (станом на 31 грудня 2022 року – 4,49%) (примітка 11).

Умови операцій із цінними паперами України розкрито у відповідних примітках.

У наведеній нижче таблиці зазначено статті доходів і витрат за операціями зі зв'язаними сторонами:

	За період, що закінчився 30 червня 2023 року			За період, що закінчився 30 червня 2022 року		
	Уряд та організації під контролем держави	асоційована компанія	інші зв'язані сторони	Уряд та організації під контролем держави	асоційована компанія	інші зв'язані сторони
	(у мільйонах гривень)					
Процентні доходи	59 876	–	–	36 246	–	–
Процентні витрати	(13 035)	–	–	(2 349)	–	–
Комісійні доходи	91	–	–	83	–	–
Комісійні витрати	(2)	–	–	–	–	–
Інші доходи	323	5	–	106	1	–
Результати від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток	300	–	–	(2 744)	–	–
Витрати, пов'язані з виготовленням банкнот, монет, сувенірної та іншої продукції	(21)	–	–	(57)	–	–
Витрати на утримання персоналу та членів Ради Національного банку	–	–	(36)	–	–	(32)
Адміністративно-господарські та інші витрати	(16)	–	(31)	(11)	–	(32)
Прибутки від відновлення корисності за процентними фінансовими активами	–	–	–	685	–	–

До інших зв'язаних сторін статті “Адміністративно-господарські та інші витрати” віднесено внески Національного банку до КНПФ.

Відповідно до Закону України “Про Національний банк України” послуги для Державного казначейства України надаються Національним банком безоплатно.

У першому півріччі 2023 року короткострокові виплати (заробітна плата і єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування) провідному

управлінському персоналу становили 36,01 мільйона гривень, у тому числі винагорода членам Ради Національного банку становила 13,54 мільйона гривень (у першому півріччі 2022 року короткострокові виплати провідному управлінському персоналу становили 32,40 мільйона гривень, у тому числі винагорода членам Ради Національного банку становила 12,25 мільйона гривень). Сальдо заборгованості за виданими провідному управлінському персоналу кредитами станом на 30 червня 2023 року та 31 грудня 2022 року немає.

24. Поточні та непоточні активи і зобов'язання

У наведеній нижче таблиці представлено класифікацію активів і зобов'язань за строками їх очікуваного відшкодування або погашення на поточні (до одного року) та непоточні (більше одного року):

Примітки	На 30 червня 2023 року			На 31 грудня 2022 року			
	поточні	непоточні	усього	поточні	непоточні	усього	
(у мільйонах гривень)							
Активи							
Кошти та депозити в іноземній валюті та банківських металах	5	464 405	–	464 405	241 504	–	241 504
Цінні папери нерезидентів	6	857 879	624	858 503	694 882	624	695 506
Авуари в СПЗ	7.1	56 699	–	56 699	62 174	–	62 174
Монетарне золото		–	55 260	55 260	–	52 272	52 272
Цінні папери України	8	32 328	707 066	739 394	66 452	690 588	757 040
Кредити банкам та іншим позичальникам	9	3 989	4 620	8 609	4 891	35 890	40 781
Внутрішній державний борг		112	1 284	1 396	111	1 333	1 444
Внески в рахунок квоти МВФ	7.2	–	97 852	97 852	–	97 908	97 908
Основні засоби та нематеріальні активи		–	4 026	4 026	–	4 117	4 117
Інші активи		3 733	2 716	6 449	2 808	3 074	5 882
Усього активів		1 419 145	873 448	2 292 593	1 072 822	885 806	1 958 628
Зобов'язання							
Банкноти та монети в обігу		711 134	–	711 134	715 330	–	715 330
Кошти банків	10	203 772	–	203 772	86 870	–	86 870
Кошти державних та інших установ	11	310 896	–	310 896	53 024	–	53 024
Зобов'язання з перерахування прибутку до розподілу до Державного бюджету України	20	–	–	–	71 868	–	71 868
Депозитні сертифікати, що емітовані Національним банком України	12	478 870	–	478 870	457 464	–	457 464
Зобов'язання перед МВФ, крім зобов'язань зі сплати внеску за квотою	7.3	51 875	59 917	111 792	64 060	77 219	141 279
Боргові зобов'язання на користь МВФ зі сплати внеску за квотою	7.3	97 840	–	97 840	97 897	–	97 897
Інші зобов'язання		4 787	2 309	7 096	3 391	3 304	6 695
Усього зобов'язань		1 859 174	62 226	1 921 400	1 549 904	80 523	1 630 427

25. Події після звітної дати

Правління Національного банку ухвалило рішення знизити облікову ставку з 25% до 22% із 28 липня 2023 року. Стрімке сповільнення інфляції та стійка ситуація на валютному ринку уможливають початок циклу зниження облікової ставки. У липні 2023 року споживча інфляція в річному вимірі сповільнилася до 11,3% з 12,8% у червні. У місячному вимірі зафіксовано дефляцію – ціни знизилися на 0,6%. Про це свідчать дані, опубліковані Державною службою статистики України.

У серпні 2023 року до дати підписання цієї проміжної скороченої консолідованої фінансової звітності відбулося погашення зобов'язань перед МВФ відповідно до графіка погашення на суму 98,5 мільйона СПЗ (4 815 мільйонів

гривень за офіційним курсом на дату здійснення платежу, або 4 852 мільйони гривень за річним курсом МВФ).

У серпні 2023 року до дати підписання цієї проміжної скороченої консолідованої фінансової звітності розформовано забезпечення за судовим позовом у сумі 94,7 мільйона гривень на підставі постанови Верховного суду.

Протягом періоду від 01 липня 2023 року до дати підписання цієї проміжної скороченої консолідованої фінансової звітності відбулося погашення купона за ОВДП на суму 8,3 мільярда гривень.

26. Уведення нових та змінених стандартів і тлумачень фінансової звітності

Змінені МСФЗ і тлумачення, що набрали чинності та прийняті до застосування 01 січня 2023 року і не мали суттєвого впливу на показники діяльності та фінансовий стан Національного банку

Поправки до МСБО 1 “Подання фінансової звітності” покликані забезпечити надання роз’яснень щодо розкриття облікової політики у фінансовій звітності (набирають чинності для річних періодів, які починаються з або після 01 січня 2023 року).

Зміни до МСБО 8 “Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки” покликані пояснити відмінності зміни в бухгалтерських оцінках від зміни в обліковій політиці. Набирають чинності для річних періодів, які починаються з або після 01 січня 2023 року.

МСФЗ 17 “Договори страхування” – новий стандарт фінансової звітності для договорів страхування, у якому розглянуто питання визнання та оцінки, подання та розкриття інформації (набирають чинності для річних періодів, які починаються з або після 01 січня 2023 року, проте дозволяється дострокове застосування).

Поправки до МСБО 12 “Податки на прибуток” – “Відстрочені податки, пов’язані з активами і зобов’язаннями, що виникають з єдиної операції”. Набирають чинності для річних періодів, які починаються з або після 01 січня 2023 року.

Зміни до МСБО 12 “Податки на прибуток” – “Міжнародна податкова реформа – другий компонент типових правил” передбачають тимчасовий виняток із вимог щодо відстрочених податкових активів та зобов’язань, пов’язаних із податком на прибуток в межах другого компонента моделі оподаткування (набирають чинності для річних періодів, які починаються з або після 01 січня 2023 року).

Нові та переглянуті стандарти, що опубліковані, але ще не набрали чинності

Поправки до МСФЗ 10 “Консолідована фінансова звітність” і МСБО 28 “Інвестиції в асоційовані та спільні

підприємства” – “Продаж або розподіл активів між інвестором та його асоційованим чи спільним підприємством” (набирають чинності для річних періодів, які починаються з або після дати, яка має бути визначена. Дозволяється дострокове їх застосування).

Поправки до МСБО 1 “Подання фінансової звітності” – “Класифікація зобов’язань як поточних або непоточних” покликані уточнити підхід до класифікації зобов’язань за МСБО 1 на підставі договірних умов, чинних на звітну дату (набирають чинності для річних періодів, які починаються з або після 01 січня 2024 року).

Поправки до МСБО 1 “Подання фінансової звітності” – “Непоточні зобов’язання з ковенантами” покликані додатково уточнити підхід до класифікації зобов’язань як поточних або непоточних (набирають чинності для річних періодів, які починаються з або після 01 січня 2024 року).

Поправки до МСБО 7 “Звіт про рух грошових коштів” та МСФЗ 7 “Фінансові інструменти: розкриття інформації” – “Механізми фінансування постачальників” додають вимоги до розкриття інформації та “показники” в межах існуючих вимог до розкриття інформації, які вимагають від суб’єктів господарювання надавати якісну та кількісну інформацію про механізми фінансування постачальників (набирають чинності для річних періодів, які починаються з або після 01 січня 2024 року).

Поправки до МСФЗ 16 “Оренда” – “Орендне зобов’язання в операції з продажу та зворотної оренди” покликані уточнити вимоги, які застосовує продавець-орендар для оцінки орендного зобов’язання, що виникає в операції зворотної оренди (набирають чинності для річних періодів, які починаються з або після 01 січня 2024 року).

Національний банк не застосував зазначені нові та переглянуті стандарти достроково. Керівництво Національного банку очікує, що застосування цих стандартів та поправок не матиме суттєвого впливу на показники діяльності та фінансовий стан Національного банку.

22 серпня 2023 року

Київ, Україна